



Drukne- dødsfald i Danmark 2001-2014

-og udviklingen 1970-2014

Druknedødsfald i Danmark 2001-2014

-og udviklingen 1970-2014

Bjarne Laursen
Knud Juel

Copyright © 2016
Statens Institut for Folkesundhed,
Syddansk Universitet

Grafisk design: Trefold

Gengivelse af uddrag, herunder figurer og tabeller,
er tilladt mod tydelig kildeangivelse. Skrifter, der omtaler,
anmelder, citerer eller henviser til nærværende
publikation, bedes sendt til
Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.

Elektronisk udgave: ISBN 978-87-7899-339-7

Statens Institut for Folkesundhed
Øster Farimagsgade 5A, 2. sal
1353 København K
www.si-folkesundhed.dk

Finansieret af
TrygFonden smba (Tryghedsgruppen smba)
Hummeltoftevej 49
2800 Kgs. Lyngby
info@TrygFonden.dk
www.TrygFonden.dk

Rapporten kan downloades fra
www.TrygFonden.dk og
www.si-folkesundhed.dk

Forord

Statens Institut for Folkesundhed ved Syddansk Universitet har på foranledning af TrygFonden og Dansk Svømmeunion udarbejdet denne rapport, der præsenterer analyser af omfanget og årsagerne til druknedød som følge af ulykke, selvmord og drab. Fokus er på drukneulykker. Rapporten er en opfølgning på de tidligere ”druknerapporter”, der er udkommet årligt siden 2009.

De årlige druknerapporter består dels af en basisstatistik med årligt opdaterede tabeller og figurer, dels af udvalgte temaer, der veksler fra år til år.

Rapportens tal og analyser er primært baseret på data fra dødsattester, hvor dødsårsagen er angivet som drukning. Dødsattester er den mest komplette kilde i Danmark mht. oplysninger om druknedødsfald. Derudover suppleres med andre kilder, herunder presseklip om drukneulykker indsamlet af TrygFonden, rapporter over redningsaktioner i danske farvande og avisartikler indsamlet af Søsportens Sikkerhedsråd samt data fra Rådet for Større Badesikkerhed. Information om danskere druknet i udlandet er indhentet fra SOS Danmark og fra presseklip. Rapporten omfatter kun perioden til og med 2014, da indhentningen af dødsattester tager tid og først er afsluttet ca. et år efter slutningen af et kalenderår.

Bjarne Laursen (seniorforsker, cand.scient., ph.d.), Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet har gennemført analyserne og udarbejdet rapporten. Knud Juel (professor, ph.d.) har gennemgået og sparet i forhold til rapporten.

Tak til TrygFonden for finansiering, data og sparring, til Søsportens Sikkerhedsråd for at stille oplysninger til rådighed, til Sundhedsdatastyrelsen for at levere dødsattester og Sygehusregistreringer, til Rådet for Større Badesikkerhed for at stille deres registreringer til rådighed, til SOS international for deres opgørelse af drukneulykker i udlandet, og til Stine Glenstrup Lauemøller, studentermedhjælp, for hjælp med kodning og figurer.

Rapporten er finansieret af TrygFonden.

København, 25. maj 2016

Morten Grønbæk
Direktør
Statens Institut for Folkesundhed,
Syddansk Universitet

Gurli Martinussen
Direktør
TrygFonden

Indhold

Forord.....	2
Indhold	3
Tabeller og figurer i rapporten	5
Resumé af undersøgelsens resultater	7
English summary	12
Unintentional drowning deaths 2014	12
Drowning deaths 2001-2014	14
Unintentional drowning 2001-2014	15
Drowning deaths 1970-2014 - Danish residents	19
Suicide by drowning 2001-2014	20
Data sources	21
 1. Indledning	 22
1.1 Baggrund	22
1.2 Formål	22
1.3 Definition af drukning	22
 2. Fatale drukneulykker i Danmark 2014	 23
2.1 Karakteristika ved fatale drukneulykker 2014	23
2.2 Danskere druknet i udlandet i 2014	26
2.3 Sygehusbehandlede drukneofre 2014	26
 3. Druknedødsfald i Danmark 2001-2014	 29
3.1 Omfang	29
3.2 Udviklingen i døds måde ved drukning	29
3.3 Køn og aldersfordeling	30
3.4 Bopælsland	30
3.5 Datakilder i 2014	31
3.6 Ubestemt døds måde	31
 4. Fatale drukneulykker i Danmark 2001-2014	 32
4.1 Omfang, udvikling og omstændigheder	32
4.2 Sted for drukneulykken	33
4.3 Aktivitet før drukneulykken	35
4.4 Fritidsaktivitet i båd	41
4.5 Badeulykker	46
4.6 Færdsel på havn	50
4.7 Andre til stede på ulykkestidspunktet	52
4.8 Genoplivning forsøgt	53
4.9 Børns drukneulykker	53

4.10. Fatale drukneulykker i regionerne	55
5. Druknedødsfald blandt danskere druknet i Danmark 1970-2014	59
5.1 Omfang	59
5.2 Udvikling over tid	59
6. Selvmord ved drukning.....	63
6.1 Omfang og udvikling	63
6.2 Sted for hændelsen	64
6.3 Årsager til selvmord ved drukning	64
7. Metode	65
7.1 Begreber anvendt i rapporten	65
7.2 Datakilder og analyser	66
7.3 Revurdering af døds måde	68
7.4 Datakvalitet, sammenfatning	69
7.5 Variable	70
Referencer	72
Bilagstabeller	73

Tabeller og figurer i rapporten

Tabeller

Tabel 1: Danskere druknet i udlandet 2014.....	26
Tabel 2: Antal sygehusbehandlede drukneofre i 2014, opdelt på alder og køn	27
Tabel 3: Antal sygehusbehandlede drukneofre 2005-2014, opdelt på alder	27
Tabel 4: Druknedødsfald 2001-2014, opdelt på døds måde og år.....	29
Tabel 5: Kønsfordeling for druknedødsfald 2001-2014, opdelt på døds måde.....	30
Tabel 6: Druknedødsfald 2001-2014, opdelt efter døds måde og alder	30
Tabel 7: Druknedødsfald i 2001-2014, opdelt på bopælsland.....	31
Tabel 8: Fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på alder og år.....	32
Tabel 9: Fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på sted og år.....	34
Tabel 10: Fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på sted og alder.....	34
Tabel 11: Fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på sted og køn.....	35
Tabel 12: Fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på aktivitet og alder	36
Tabel 13: Fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på aktivitet og køn	37
Tabel 14: Fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på aktivitet og år	38
Tabel 15: Fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på aktivitet og måned for ulykke.....	38
Tabel 16: Fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på aktivitet og vandtemperatur.....	39
Tabel 17: Fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på aktivitet og tid på dagen.....	40
Tabel 18: Fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på aktivitet og lysforhold.....	40
Tabel 19: Fatale ulykker blandt fritidssejlere 2001-2014, opdelt på bådtype	43
Tabel 20: Årsager til fatale ulykker ved fritidssejlsads 2001-2014	44
Tabel 21: Fatale badeulykker 2001-2014, opdelt på sted og aldersgruppe.	47
Tabel 22: Fatale badeulykker 2001-2014, opdelt på aldersgruppe og år.	47
Tabel 23: Fatale badeulykker 2001-2014, opdelt på sted og måned for ulykke.	47
Tabel 24: Fatale badeulykker 2001-2014, opdelt på sted og køn.....	49
Tabel 25: Fatale badeulykker 2001-2014, opdelt på alder og køn.	49
Tabel 26: Andre til stede ved fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på aktivitet.....	52
Tabel 27: Genoplivning 2001-2014, opdelt på aktivitet forud for druknehændelserne.....	53
Tabel 28: Fatale drukneulykker blandt børn 2001-2014, opdelt på år og køn.....	54
Tabel 29: Fatale drukneulykker blandt børn 2001-2014, opdelt på alder og aktivitet	54
Tabel 30: Selvmord ved drukning, opdelt på alder og år	63
Tabel 31: Selvmord ved drukning opdelt på sted og køn.....	64
Tabel B1: Druknedødsfald i perioden 1970-2014; døds måde og år (kun danskere)	73
Tabel B2: Fatale drukneulykker i perioden 1970-2014; år, køn og alder (kun danskere) .	74

Figurer

Figur 1: Fatale drukneulykker 2001-2014, antal og rater	23
Figur 2: Fatale drukneulykker, opdelt på sted	24
Figur 3: Fatale drukneulykker, opdelt på aktivitet	24
Figur 4: Fatale drukneulykker, opdelt på alder.....	25
Figur 5: Kort over fatale drukneulykker 2014	25
Figur 6: Kort over drukneulykker ved fritidssejls 2001-2014	45
Figur 7: Udvikling i drukneulykker blandt fritidssejlere 2001-2014	46
Figur 8: Kort over fatale badeulykker 2001-2014.....	48
Figur 9: Kort over fatale drukneulykker i forbindelse med færdsel på havn 2001-2014 ...	50
Figur 10: Fatale drukneulykker 2001-2014, opgjort på regioner....	55
Figur 11: Fatale badeulykker 2001-2014, opgjort på regioner.	56
Figur 12: Fatale drukneulykker, fritidsaktiviteter i båd 2001-2014, opgjort regioner.....	57
Figur 13: Fatale drukneulykker, færdsel på havn 2001-2014, opgjort på regioner.....	58
Figur 14: Danskere druknet i Danmark 1970-2014, opdelt på døds måde	60
Figur 15: Danskere druknet i Danmark 1970-2014, selvmord/ulykke og køn.....	60
Figur 16: Danskere druknet ved ulykke i Danmark 1970-2014, alder under 25 år	61
Figur 17: Danskere druknet ved ulykke i Danmark 1970-2014, alder over 25 år.....	62
Figur 18: Selvmord ved drukning 1970-2014, mænd og kvinder.....	63

Resumé af undersøgelsens resultater

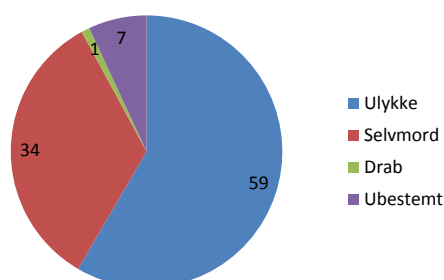
Resuméet fokuserer på de fatale drukneulykker i Danmark i 2014, samt i mindre grad udviklingen i perioden 2001-2014.

Dødsfald som følge af drukneulykker, 2001-2014



Fra 2001 til 2014 er der generelt sket et fald i antallet af dødsfald der skyldes drukneulykker. I alt druknede 101 personer i Danmark i 2014 som følge af ulykke, selvmord, drab eller ubestemt dødsårsag; ved ubestemt dødsårsag menes, at det ikke ud fra de tilgængelige oplysninger kan afgøres, om der var tale om en ulykke eller selvmord. 59 druknede ved en ulykke, heraf 49 personer med bopæl i Danmark og 10 med bopæl i udlandet. Hertil kommer 14 danskere, som druknede i udlandet.

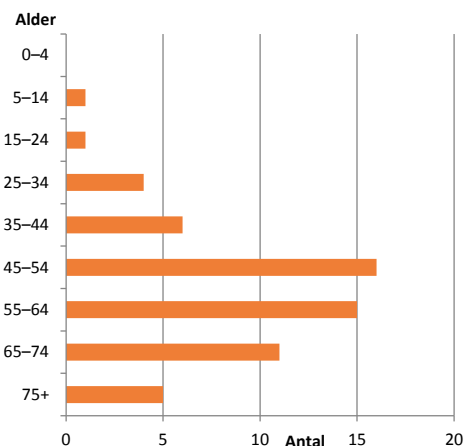
Fordeling på dødsårsag, 2014 (antal)



Hvem drukner?

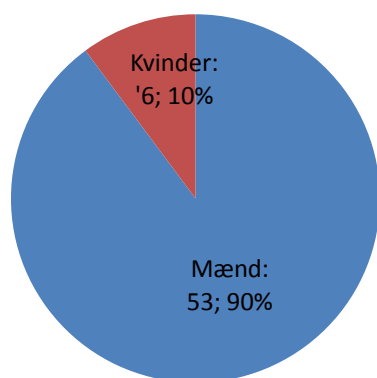
Over halvdelen af de, der døde af drukneulykker i 2014 var mellem 45 og 64 år. I 2014 var der kun et barn under 15 år, der døde som følge af en drukneulykke.

Aldersfordeling, drukneulykker 2014



I 2014 var kun 6 af de 59 omkomne i drukneulykker kvinder. Mænds og kvinders fatale drukneulykker var vidt forskellige mht. til, hvor og hvordan de skete. Kvinder druknede oftest ved kysten og i søer, mens mænd oftest døde pga. drukning på åbent hav og i havne.

Drukneulykker, fordeling på mænd og kvinder, 2014



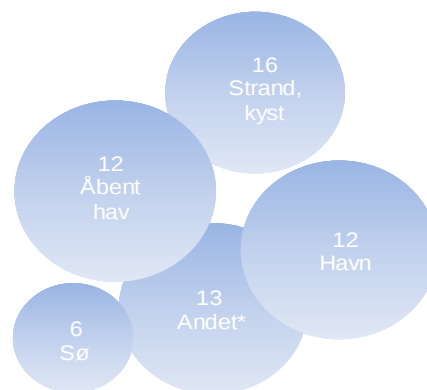
Hvornår sker drukneulykker?

De fleste drukneulykker skete ikke overraskende i de varme måneder fra juni til august. Badeulykkerne forekommer primært i juli og august måned, mens drukneulykker relateret til fritidsaktiviteter i båd har en bredere sæson med øget hyppighed i perioden april til oktober. Fatale drukneulykker relateret til fald i havn i forbindelse med færdsel i havne sker jævnt hen over hele året med en lille top i forsommeren (maj/juni).

Forholdsvist få fatale drukneulykker sker når vandet er under ca. 10 grader; her drejer det sig især om drukning i havne. De fleste drukneulykker sker om dagen; dog sker næsten alle drukneulykker i forbindelse med fald i havne om natten.

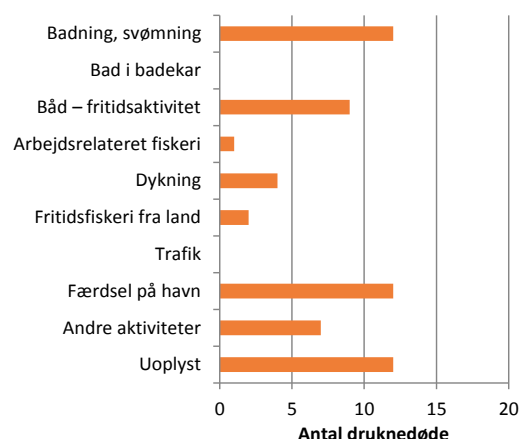
Hvor sker drukneulykkerne?

De fleste drukneulykker sker ved stranden, på havet og i havne. I 2014 var der dog også mange, der druknede i vandløb.



*"Andet" omfatter blandt andet vandløb, svømmehal, brønd, gylletank

Aktivitet i forbindelse med drukneulykker



Dødsfald som følge af drukneulykker skete først og fremmest i forbindelse med fritidsaktiviteter i båd, badning eller svømning og færdsel på havn. Kategorien 'andre aktiviteter' dækker over mange forskellige aktiviteter, herunder gåtur ved å, sø o.a., surfing, aktivitet på is mv. I 2014 var der flere dykkerulykker end sædvanligt. I tolv tilfælde i 2014 var der ikke oplysninger om hvilken aktivitet der gik forud for drukneulykker, primært fordi der ikke var vidner til hændelsen. Fritidsaktiviteterne i båd omfatter især fiskeri. Af de ni omkomne i 2014 var de seks fritidsfiskere.

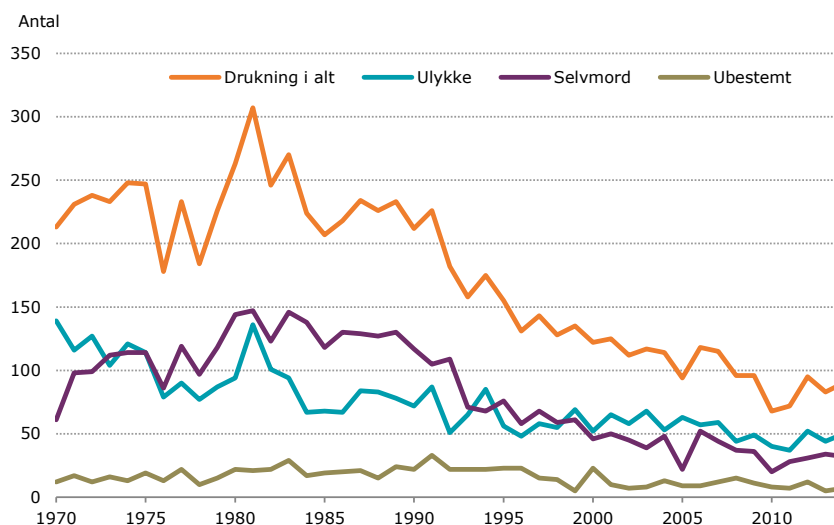
Alkohol

Af de 59 omkomne ved en drukneulykke i 2014 havde de 18 drukket alkohol. Dette gælder især ved drukning i forbindelse med færdsel på havn, hvor 11 ud af de 12 døde i 2014 havde drukket alkohol før de faldt i havnen.

Brug af redningsvest

Kun få af de druknede var iført en fungerende redningsvest. Af de ni druknede ved sejlad i 2014 havde kun en redningsvest på.

Udvikling 1970-2014, opdelt på døds måde



Selv mord ved drukning

I 2014 begik 34 personer selvmord ved drukning i Danmark. Antallet af selvmord ved drukning har været faldende siden 1980'erne. Der var næsten lige mange kvinder (14) og mænd (20) blandt ofre. Selvmord ved drukning var hyppigst blandt personer over 45 år og særligt blandt de 75+ årige, som udgjorde 14 af de 34 druknede ved selvmord.

Danskere og udlændinge

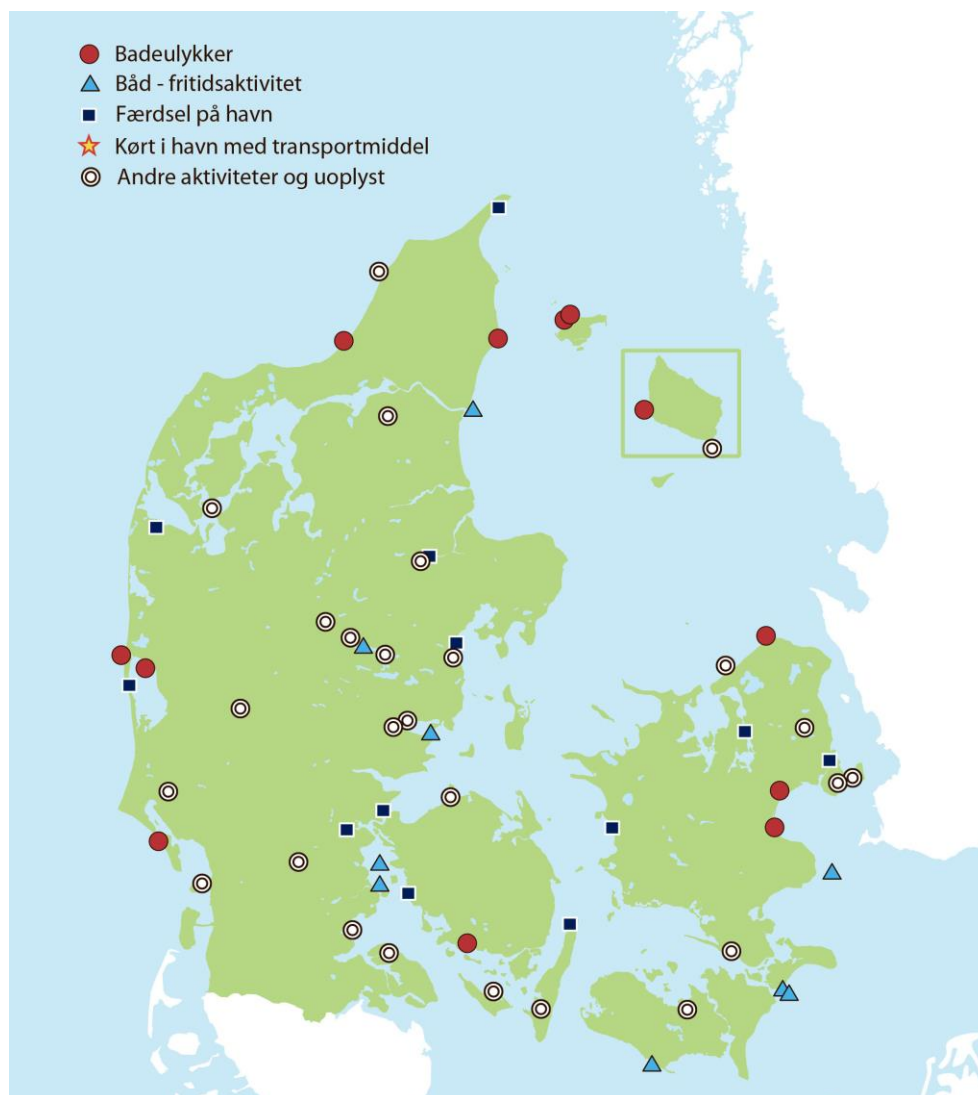
Af de 59 druknede i forbindelse med ulykker var de 49 danskere og 10 udlændinge. Sidstnævnte var især tyskere og polakker.

Ud over de 101 druknede i Danmark var der også mindst 14 danskere der druknede udenfor Danmark, heraf fire i Grønland, samt i Norge, Sverige, Tyskland, Spanien, Italien, Tjekkiet og Thailand.

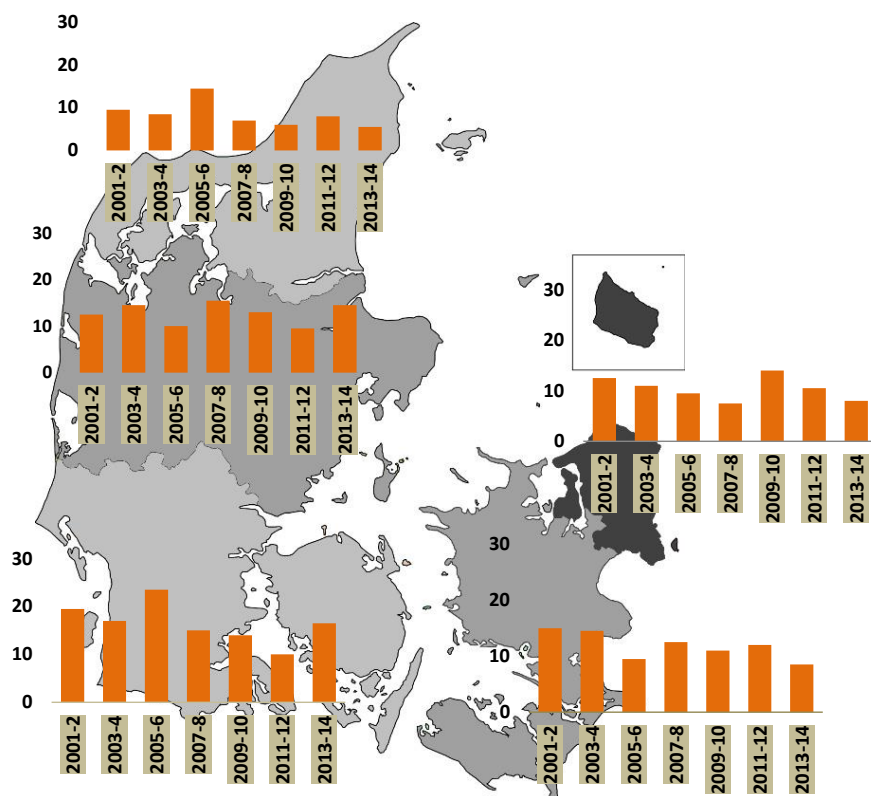
Metode

Opgørelsen er baseret på en række forskellige kilder. Primærkilden er dødsårsagsregisteret, som i princippet omfatter alle danskere døde i Danmark. Oplysninger herfra er suppleret med sygehusoplysninger fra Landspatientregisteret, samt fra presseklip, samlet af TrygFonden og Rådet for større badesikkerhed, samt oplysninger om redningsaktioner samlet af Søsportens Sikkerhedsråd. Endelig har SOS international bidraget med oplysninger om danskere døde udenfor Danmark. Årsagen til at rapporten ikke omfatter nyere data end 2014 skyldes, at dødsårsagsregisteret først anses for at være komplet i slutningen af året efter dødsåret, i dette tilfælde i slutningen af 2015.

Drukneulykker 2014, aktivitet og sted for ulykken



Drukneulykker 2001-2014, udviklingen i antal årligt, fordelt på regioner



English summary

Unintentional drowning deaths 2014

In 2014, 101 people died by drowning in Denmark. Fifty-nine of the drowning deaths were unintentional. Additional 14 Danes drowned in Greenland, Norway, Sweden, Germany, Spain, Italy, Czech Republic, and Thailand.

Figure A: Manner of death for the 101 drowned in 2014

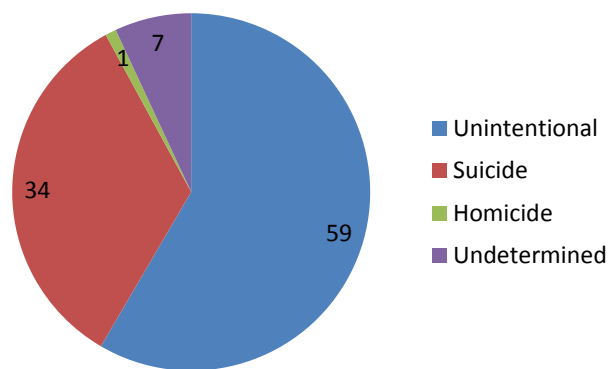


Figure A illustrates the manner of death in 2014. Of the 101 deaths 59 were unintentional drowning while 34 were suicide. The remaining deaths were homicide or of unknown intent.

Figure A: Unintentional drowning deaths in Denmark 2001-2014. Total number and incidence per 100,000 for Danes (persons with residence in Denmark)

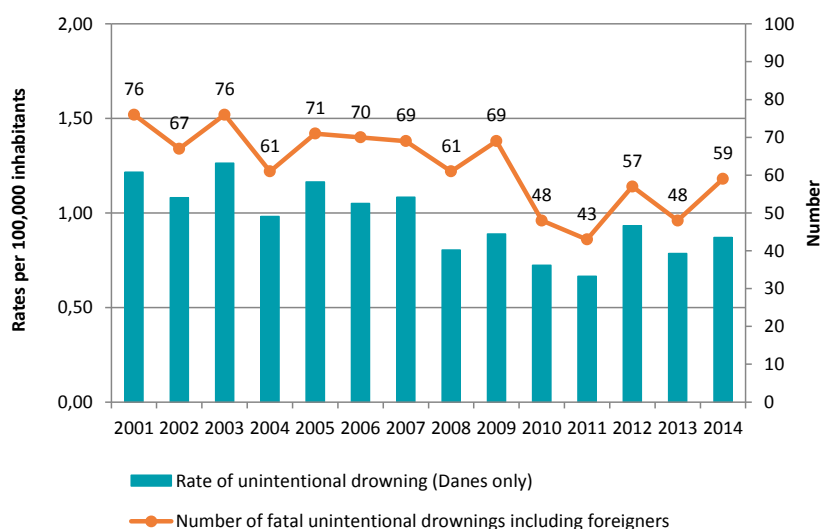
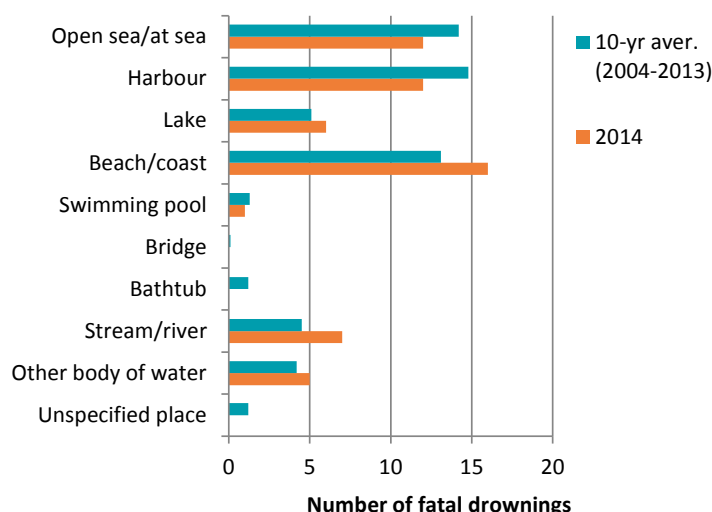


Figure B illustrates the trend in the annual number and rate of unintentional drowning deaths in the period 2001-2014. In 2014, the rate per 100,000 inhabitants was 0.91 compared to an average of 0.97 per 100,000 for the preceding thirteen years.

Figure C and Figure D show the place of occurrence of the drowning incidents and the activity of the drowned person prior to the accident, for 2014 compared to the 10-year average 2003-2012. In 2014, there were fewer unintentional drowning deaths at sea (twelve deaths) and harbours (twelve deaths) than the annual average during 2004-2013. In contrast there were more deaths at beaches/coasts and streams.

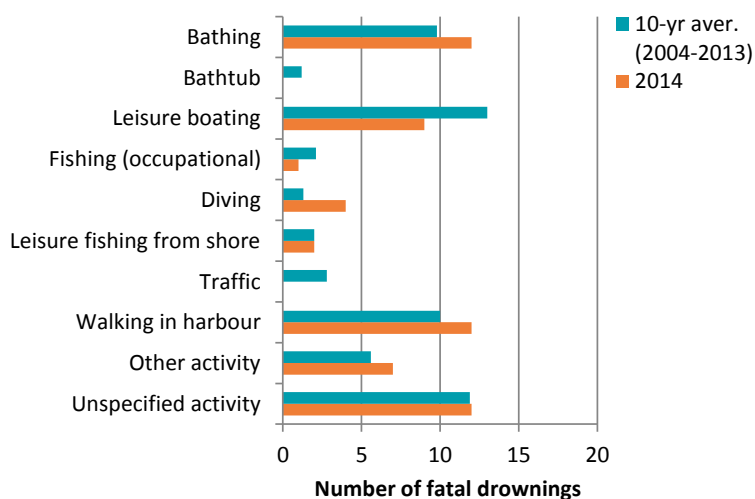
Figure C: Fatal unintentional drowning deaths, by location



The table includes both Danes and foreigners. "Dane" means a resident in Denmark, while foreigners include tourists, sailors and fishermen visiting Danish waters.

Unintentional drowning incidents often occur without witnesses; hence in some cases we lack information about the activity of the victim just before the accident. In 2014, this information was missing in twelve of the 59 fatal drowning events (Figure D). The figure presents the average annual number of unintentional drowning deaths by activity in 2014 compared to the period 2004-2013. In 2014, markedly fewer were engaged in leisure boating, while more drowned when they were bathing or diving.

Figure D: Fatal unintentional drowning deaths, by activity



Drowning deaths 2001-2014

In the period 2001-2014, a total of 1,565 people died by drowning in Denmark. Of these deaths 875 (56%) were accidents, 534 (34%) were suicides, five were homicides, and the manner of death was undetermined in 151 (10%) cases. The number of drowning deaths averaged 112 annually during the period (Table A).

Manner of death

The number of unintentional drowning deaths was fairly constant until 2009 with approx. 60 to 70 deaths per year. In 2011, however, the number reached a minimum of 43, and in 2014 it was 59. The average annual number of suicides by drowning was 38, similarly with the lowest number (21, 28, and 32 deaths) in 2010, 2011, and 2012 respectively (Table A). Table B shows the rates per 100,000 among Danish residents.

Sex and age

Men accounted for the vast majority of fatal drowning deaths (1149 corresponding to 73%); this gender inequality related especially to unintentional drowning, 86% occurring among men.

Most drowning deaths occurred in the age group 45-64 years (657 corresponding to 42%). Children under 15 years of age comprised only a small proportion (50 corresponding to 3%).

The highest number of suicides by drowning was among the elderly above 75 years of age (127 or 24% of the suicides) (Table C).

Table A: Drowning deaths during 2001-2014, by year and manner of death

Manner of death	Aver. 2001-2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Total
Unintentional	70.0	61	69	48	43	57	48	59	875
Suicide	44.1	38	36	21	28	32	36	34	534
Homicide	0.6	0	0	0	0	0	0	1	5
Undetermined	10.9	19	13	9	7	15	5	7	151
Total	125.6	118	118	78	78	104	89	101	1,565

The table includes both Danes and foreigners. "Dane" means a resident in Denmark, while foreigners include tourists, sailors and fishermen visiting Danish waters. "Undetermined" means that there was not enough information to determine whether it was an accident or suicide.

Table B: Number and rates of drowning by manner of death, 2001-2014

Manner of death	Number (all)	Percent	Danish residents only	Incidence rate per 100,000*
Unintentional	875	56%	738	0.96
Suicide	534	34%	518	0.67
Homicide	5	0.3%	5	0.007
Undetermined	151	10%	133	0.17
Total	1,565	100%	1,394	1.82

**Rates based on death by drowning among Danish residents only.*

Table C: Drowning deaths during 2001-2014, by age and manner of death

Manner of death	0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+	Age not specified	Total
Unintentional	17	27	65	57	96	194	192	130	89	8	875
Suicide	0	0	9	30	46	99	116	105	127	2	534
Homicide	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Undetermined	1	0	5	12	25	22	34	26	25	1	151
Total	22	28	79	99	167	315	342	261	241	11	1,565

The table includes both Danes and foreigners. "Dane" means a resident in Denmark, while foreigners include tourists, sailors and fishermen visiting Danish waters.

Country of residence

Persons without permanent residence in Denmark account for 11% of all drowning deaths in the period and 16% of all unintentional drowning deaths. The majority of the deceased foreigners were tourists, leisure sailors or professional fishermen. The largest group were Germans visiting Denmark as tourists or leisure sailors. The second largest group were Poles, who were predominantly fishermen or crew members on ships.

Table D: Drowning deaths during 2001-2014, by country of residence and manner of death

Manner of death	Denmark	Germany	Norway	Sweden	Poland	Other and unspecified	Total
Unintentional	738	87	9	6	14	21	875
Suicide	518	6	2	4	0	4	534
Homicide	5	0	0	0	0	0	5
Undetermined	133	6	3	1	2	6	151
Total	1.394	99	14	11	16	31	1,565

Unintentional drowning 2001-2014

In the period 2001-2014 a total of 875 people died by unintentional drowning in Denmark. In this period the 45-64-year-olds had the highest incidence of drowning while children aged 0-14 years had the lowest. Unintentional drowning deaths among the 15-24-year-olds decreased during the period and in particular among children below 15 years of age the incidence was low and decreasing. Among adults above 45 year old the drowning incidence was nearly constant.

Location of unintentional drowning deaths

In the period 2001-2014, the majority (69%) of the cases of fatal unintentional drowning occurred either in open sea, harbour or at beach/coast (Table E). For men, most of the drowning accidents occurred at sea or in harbours, whereas for women most occurred at beach/coast and in lakes. The vast majority (69%) of the

unintentional drowning accidents at sea or in harbours occurred among persons 45 year old or above. Also, most people who drowned at beaches/coasts were over 45 years (76%), while unintentional drowning in swimming pools or public swimming baths occurred mostly for children and young adults below 25 years of age (58%).

Table E: Unintentional drowning deaths 2001-2014 by location and year

	Aver. 2001-2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Total	Percent
Open sea/at sea	18.0	13	28	5	12	8	8	12	212	24%
Harbour	17.7	11	17	10	10	15	12	12	211	24%
Lake	5.6	7	3	5	6	7	5	6	78	9%
Beach/coast	12.1	19	10	8	8	20	14	16	180	21%
Swimming pool	2.4	3	0	0	1	1	1	1	24	3%
Bathtub	1.4	1	2	0	2	0	1	0	16	2%
Bridge	0.6	0	0	0	0	0	0	0	4	0.5%
Stream/river/canal	5.9	3	7	11	1	1	1	7	72	8%
Other body of water	4.1	2	2	7	3	5	6	5	59	7%
Unspecified	2.1	2	0	2	0	0	0	0	19	2%
Total	70.0	61	69	48	43	57	48	59	875	100%

The table includes both Danes and foreigners. "Dane" means a resident in Denmark, while foreigners include tourists, sailors and fishermen visiting Danish waters.

Activity at the time of drowning

About one fifth of unintentional drowning deaths occurred during leisure boating/sailing (21%), a little less during bathing or swimming (17%) and whereabouts causing falls in the harbour (17%). Together, these activities account for 55% of all unintentional drowning deaths and 69% of those for which the preceding activity was known. Of the 36 traffic-related drowning deaths most occurred in cars (29), usually by driving into the harbour, in a river or lake. Five accidents occurred while riding bikes and two while riding a moped.

Alcohol was a major risk factor in unintentional drowning; in 236 cases (27%) the drowned had been drinking alcohol before the event. In particular among those who drowned when walking in harbours 66% had been drinking alcohol.

The category "other activities" covers many different activities, including walking by a river, or a lake, boarding a boat (outside a harbour), various activities on ice, driving a tractor or other vehicles.

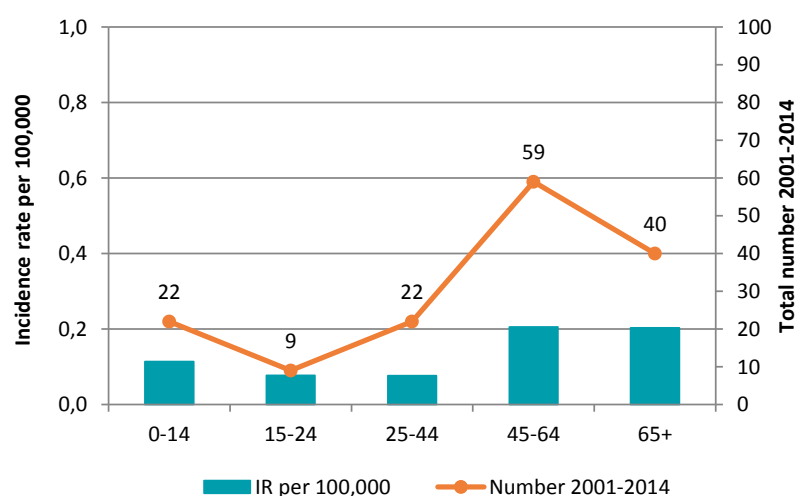
Table F: Unintentional drowning 2001-2014, by activity and age

	0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+	Un-spec	Total	%
Bathing	1	21	9	10	12	33	26	25	15	0	152	17%
Bathtub	3	0	0	0	1	5	2	1	4	0	16	2%
Boating (leisure activity)	0	0	9	12	24	47	55	29	8	1	185	21%
Fishing (occupational)	0	0	2	3	8	6	4	4	0	7	34	4%
Diving	0	0	3	3	7	8	2	0	0	0	23	3%
Fishing from shore (leisure)	0	0	0	0	2	6	7	8	1	0	24	3%
Traffic	0	0	9	3	6	5	6	2	5	0	36	4%
Walking in harbour	0	0	12	11	13	32	46	28	7	0	149	17%
Other	10	2	5	6	11	20	14	10	7	0	85	10%
Unknown	3	4	16	9	12	32	30	23	42	0	171	19%
Total	17	27	65	57	96	194	192	130	89	8	875	100%

The table includes both Danes and foreigners. "Dane" means a resident in Denmark, while foreigners include tourists, sailors and fishermen visiting Danish waters.

Drowning when bathing or swimming

In the period 2001-2014, in mean eleven persons drowned annually while bathing or swimming. In total, 152 people drowned when bathing. Twenty-two (14%) were children below 15 years of age, while adults over 45 years accounted for the majority (99, corresponding to 65%). Men constituted 77% and women 23%. Drowning most often occurred at the beach (70%). A minor part occurred in swimming pools (indoor or outdoor, 12%) and lakes (7%). Foreigners (tourists) accounted for 30% of all unintentional drowning deaths when bathing (mainly at the beach). Drowning when bathing or swimming occurred mainly in July and August (66%).

Figure E: Unintentional drowning deaths while bathing/swimming 2001-2014. Number and rate per 100,000 inhabitants, by age group

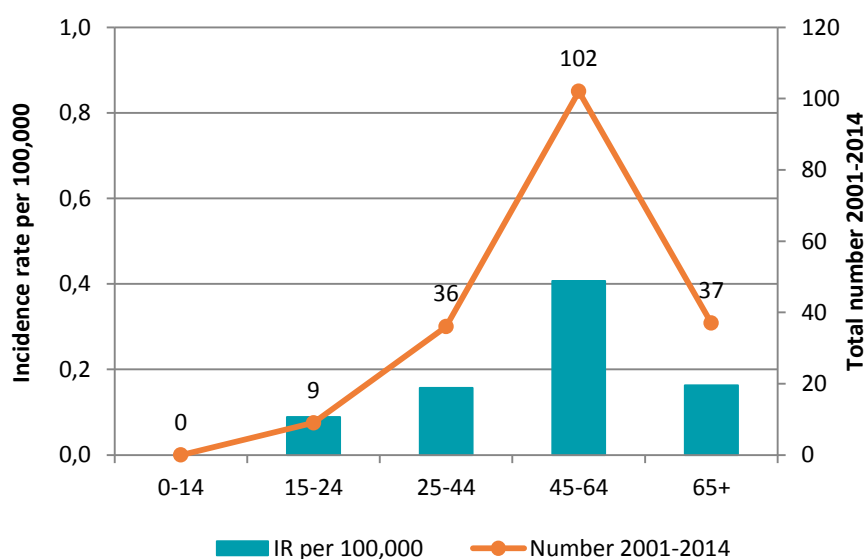
The total numbers includes both Danes and foreigners. "Dane" means a resident in Denmark, while foreigners include tourists, sailors and fishermen visiting Danish waters, while the incidence rates are based on Danes only.

Drowning related to leisure boating

During 2001-2014 a total of 185 persons drowned during leisure boating. All the deceased persons were above 18 years of age, most were between 45-64 years (55%), and almost all were men (96%). Many drowned while fishing (75) – the majority had sailed out in small boats to angle or tend fishing nets*. Many sailing accidents occurred, however, during ordinary leisure boating. Among these, ten people were kayaking and four were canoeing.

Most accidents were falls overboard and capsizing. Contributing factors were severe weather, alcohol intake, poor health and fishing net in the propeller. Only a few among the drowned persons used a functioning life jacket.

Figure F: Unintentional drowning deaths during leisure boating 2001-2014. Total number and rate per 100,000, by age group



The total numbers includes both Danes and foreigners. "Dane" means a resident in Denmark, while foreigners include tourists, sailors and fishermen visiting Danish waters, while the incidence rates are based on Danes only.

*) Leisure fishing using fixed 3 x 45 m fishing nets or traps are allowed in Denmark. The leisure fisherman must apply for a permit to practice this sort of fishing.

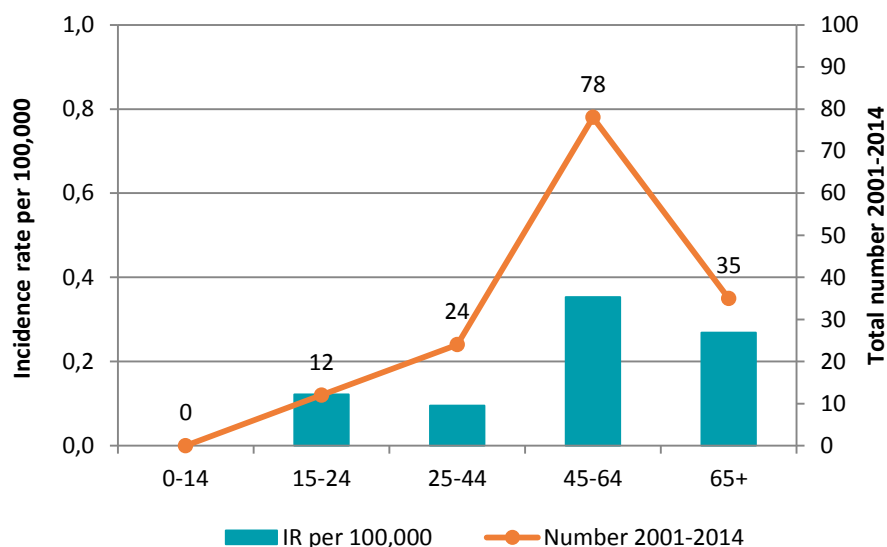
In only 17 of the 185 cases (9%) it was stated that the deceased was wearing a life jacket. Reports indicated that alcohol had been involved in at least 33 (18%) of the cases.

Drowning during walking around causing falls in harbours

In the period 2001-2014, totally 149 people drowned during falls in harbours when walking around. One was aged 16 years, two were 17 years and the remaining individuals were older. The vast majority were men (139, corresponding to 93%), and the majority were between 45 and 64 years old (78, corresponding to 52%). Only 17% of the drowning events were witnessed by others. Most of the accidents were discovered when the deceased was missing or was found lifeless in the water. In 2014 twelve persons drowned during walking in harbours; of these, eleven were men.

* Leisure fishing using fixed 3 x 45 m fishing nets or traps are allowed in Denmark. The leisure fisherman must apply for a permit to practice this sort of fishing.

Figure G: Unintentional drowning deaths when walking in harbours 2001-2014. Total number and rates per 100,000, by age group



The total numbers includes both Danes and foreigners. "Dane" means a resident in Denmark, while foreigners include tourists, sailors and fishermen visiting Danish waters, while the incidence rates are based on Danes only.

Drowning deaths 1970-2014 - Danish residents

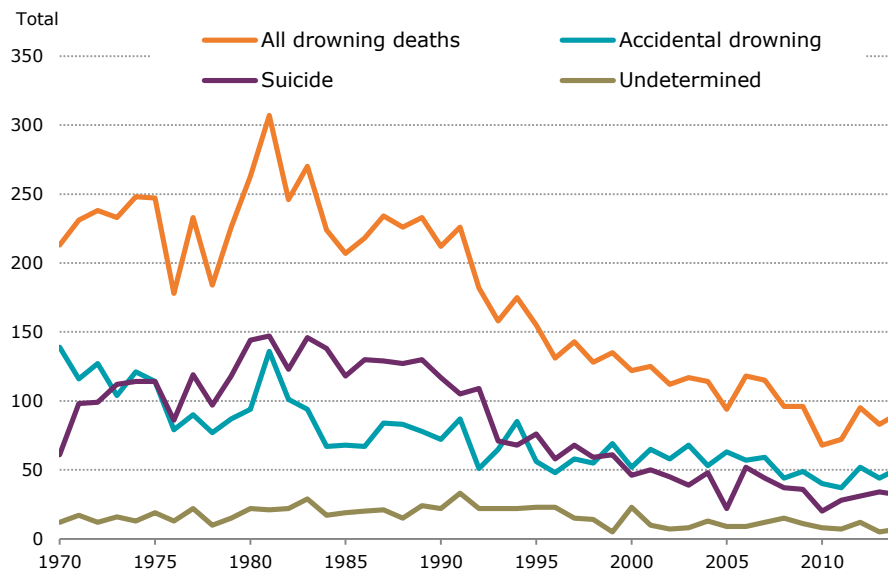
In total 7,820 Danish residents drowned during the period 1970-2014. Of these, 3,362 were unintentional drowning deaths (43%), 3,706 (47%) were suicides and 36 deaths were homicides (0.5%). The manner of death was undetermined for 716 (9%) of the drowning deaths.

Trend 1970-2014

The annual number of Danish residents who drowned in Denmark dropped significantly in the period 1970-2014, from a maximum of 307 drowning deaths in 1981 to 89 in 2014 (Figure H). The annual average number was 174 for the whole period, and the lowest number was 68 in year 2010.

The number of fatal unintentional drowning deaths declined from 139 in 1970 to 49 in 2014, and most among children, adolescents and adults less than 44 years of age, while the number among 45-64-year-olds and in the oldest group over 65 years remained about unchanged. The lowest number was 37 in year 2011.

The trend in suicides by drowning showed a different pattern: The period 1970-1981 was characterized by an increase in the number of suicides from 61 to 147 annually, while the subsequent period up to 2014 was characterized by a decrease to 32 in 2014. The lowest number was 20 in year 2010. Particularly among women, the number of suicides by drowning fell markedly in the period and was during the last decade lower than among men. The annual number of suicides by drowning has been below 50 per year since 2007.

Figure H: Danish residents who drowned in Denmark 1970-2014

The table includes both Danes and foreigners. "Danes" means residents in Denmark, while foreigners include tourists, sailors and fishermen visiting Danish waters.

Suicide by drowning 2001-2014

- During 2001-2014 in total 534 persons committed suicide by drowning in Denmark.
- Of these, 53% were men and 47% were women; 97% were Danish residents.
- Suicide by drowning was most frequent among adults above 45 years of age and in particular above 75 years of age.
- The number of suicides has decreased, in particular among women.
- Most committed suicide in the harbour (34%), from the coast (18%), or in a lake (16%).
- In at least 60% of the suicides depression was a contributing factor.

Data sources

The study is based on the following data sources:

- The National Cause of Death Register.
- Death certificates concerning drowned Danes
- Reports concerning rescue operations, police reports and newspaper articles on drowning collected by the Danish Maritime Authority (period from 2002-2014).
- Press releases on drowning incidents in 2009-2014, collected by Tryg-Fonden.
- Information on drowning during the period 2007-2014 by the Danish Council for Greater Water Safety, primarily based on newspaper articles.
- Additional information on the drowning cases obtained by internet searches.
- Data supplied by SOS International.

Evaluation of the coding of manner of death

A review was carried out of all death certificates concerning deaths by drowning in order to verify the stated manner of death. All certificates with the following causes of death were included: ICD10 codes: V90, V92, W65-W74, X31, X38, X39, X71, X92, Y21 or one of the diagnosis T68 (hypothermia) and T75.1 (drowning and submersion). The reassessment was performed by a forensic specialist, skilled in classification of causes and manner of death. In the review, information about the circumstances and the location of the drowning, as well as any medical information were taken into account.

By 2007, the Danish National Board of Health changed the registration practice of death certificates and causes of death to a system of direct electronic reporting by the medical doctor, who had issued the death certificate. This meant that the coding of ICD10 Codes for the underlying and contributory causes of death to the Cause of Death Register was performed by the medical doctor at the post mortem examination, and not as previously by skilled coding staff in the National Board of Health that received all death certificates with doctors' notifications. Compared to former practice, a relatively large share of the electronic death certificates lacks information on the circumstances of the death. Furthermore, the coding of causes of death is obviously incorrect in a number of cases, and the manner of death is not stated. However from 2010 onwards the quality of coding has improved compared to 2007-2009 and only few corrections are made.

Completeness of the data

For the years 2007 onwards, approx. 5% of all deaths occurring in Denmark were not listed in the Cause of Death Register, presumably due to the fact that the death certificates had not been submitted to the National Board of Health. If this percentage also applies to drowning deaths, approx. 30 death certificates might be missing for these years. However, most of these drowning deaths were probably identified through the review of the alternative data sources, listed above.

1. Indledning

1.1 Baggrund

Statens Institut for Folkesundhed (SIF), Syddansk Universitet, har hvert år siden 2009 udarbejdet en druknestatistik, der beskriver forekomsten og karakteren af drukning i Danmark. Der har i de tidligere rapporter, ud over de faste opgørelser, været sat fokus på forskellige temaer, heriblandt de socioøkonomiske forhold blandt de druknedøde, sygehusbehandling af drukneofre, sæsonvariation m.m. I denne rapport sættes der fokus på bl.a. vandtemperatur samt lysforhold (tid på dagen).

Oplysninger om drukning i Danmark kan indhentes fra flere forskellige kilder. Dødsattester på personer, der er døde pga. drukning i Danmark, udgør hovedkilden i den database over druknedødsfald. Oplysningerne fra dødsattesterne suppleres med information fra andre kilder, bl.a. TrygFondens og Rådet for Større Badesikkerheds presseklip om drukning og fra redningstjenesternes rapporter via Søsporens Sikkerhedsråd. I afsnit 7 beskrives datakilder og metode i detaljer.

1.2 Formål

Formålet med dette års druknestatistik er at beskrive:

- Karakteristika ved druknedødsfald i 2014 sammenholdt med tidligere år.
- Omfanget og omstændighederne omkring druknedød i Danmark i perioden 2001-2014.
- Udviklingen i druknedødsfald blandt danskere druknet i Danmark i perioden 1970-2014.
- Udvikling af druknedødsfald i de fem regioner.

Det primære fokus er drukneulykker, men drukning som følge af selvmord, drab og ubestemt døds måde indgår i udvalgte afsnit og tabeller.

1.3 Definition af drukning

Druknedødsfald: Inkluderer de druknedødsfald, hvor drukning er angivet som den tilgrundliggende dødsårsag på dødsattesten. Dernæst er også dødsfald kodet som nedkøling i vand medtaget, da det kan være svært at bestemme den egentlige årsag til druknedødsfaldet - disse udgør ca. 1%. Medtaget er også dødsfald, hvor dødsårsagen angives som en senfølge af en ikke-fatal drukneulykke. Senfølgerne medregnes, da dette netop angiver, at drukning er den tilgrundliggende årsag til dødsfaldet. Når der ikke er fundet en dødsattest, er dødsårsagen ved død i vand vurderet til at være drukning, med mindre der er oplysninger om andet.

Døds måde ved drukning: Omfatter drukning ved ulykke, selvmord, drab eller ubestemt døds måde.

2. Fatale drukneulykker i Danmark 2014

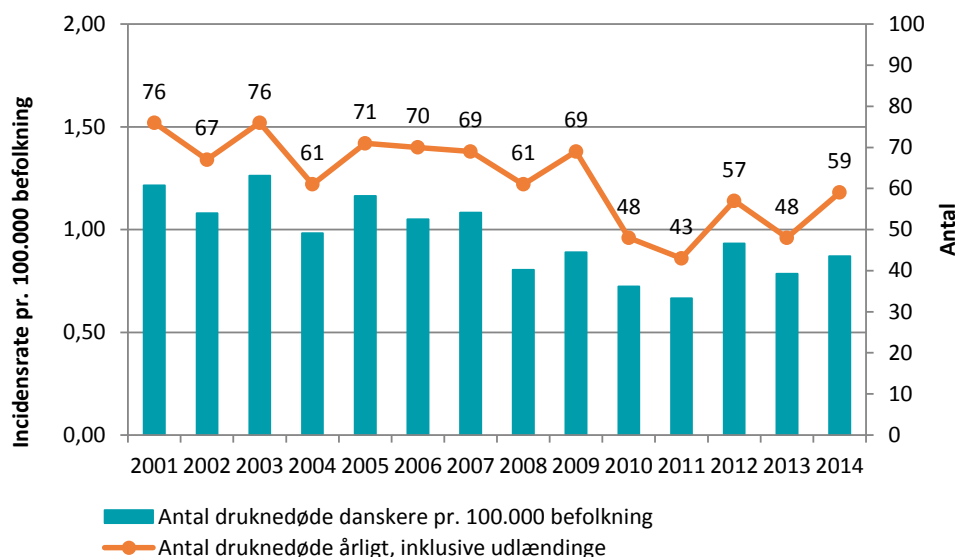
I 2014 døde 101 personer i Danmark som følge af drukning, hvilket er flere end i 2013, hvor der var 89. Ud af de 101 druknedødsfald i skete 59 dødsfald som følge af drukneulykker, og 34 dødsfald var selvmord. I syv tilfælde var døds måden ubestemt, og et enkelt var drab. I dette kapitel karakteriseres de ulykkesrelaterede druknedødsfald i 2014 sammenlignet med forekomsten i perioden fra 2001 og frem. I kapitel 4 beskrives udviklingen og årsagerne til fatale drukneulykker i perioden 2001-2014 mere uddybende.

2.1 Karakteristika ved fatale drukneulykker 2014

Som figur 1 illustrerer, døde 59 personer i drukneulykker i 2014. Antallet er det højeste siden 2009, men dog lavere end alle årene fra 2001-2009. Gennemsnittet for denne periode var 69 døde årligt, og 63 for perioden 2001-2013.

De blå søjler viser raten af fatale drukneulykker i forhold til befolkningens størrelse, opgjort som antal pr. 100.000 indbyggere. Da vi ser på antallet af dødsfald i forhold til befolkningens størrelse i Danmark, er kun medtaget danskere (personer med fast bopæl i Danmark). Raten var i 2014 på 0,91 pr. 100.000 indbyggere mod 0,97 gennemsnitligt i perioden 2001-2013.

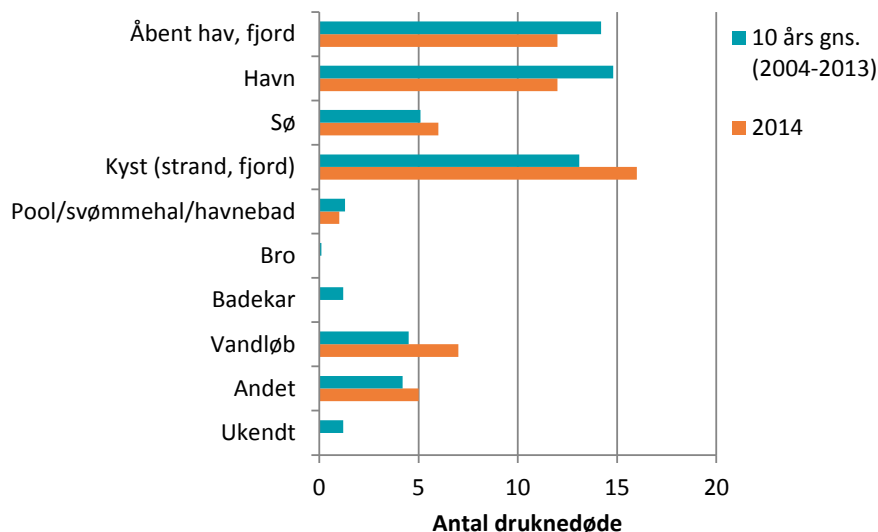
Figur 1: Fatale drukneulykker 2001-2014, antal og rater pr. 100.000 befolkning



I figur 2 og figur 3 vises for 2014 henholdsvis, hvor ulykkerne skete (ulykkessted), og hvad personer var i gang med, da ulykken skete (aktivitet), sammenholdt med et 10-års-gennemsnit.

Det fremgår af figur 2, at drukneulykkerne fordelt på sted i 2014 ikke adskilte sig markant fra tidligere år. Lidt færre skete i havne og på åbent hav, og lidt flere skete ved strande og i vandløb.

Figur 2: Fatale drukneulykker, opdelt på sted, 2014 og 2004-2013

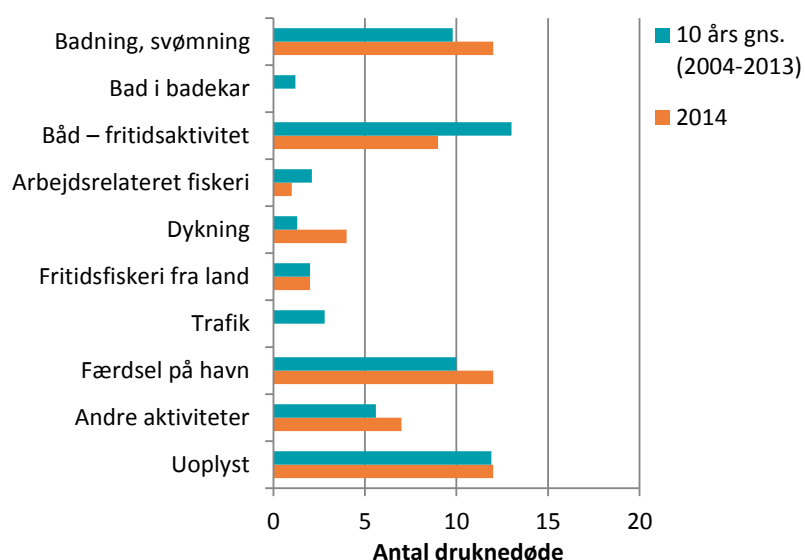


Det fremgår af figur 3, at der i 2014 var ni druknede i forbindelse med fritidsaktivitet i båd, hvilket er blandt de laveste i perioden 2001-2014. Kun i 2010 og 2013 var der færre, henholdsvis seks og otte. Til gengæld var der forholdsvis mange fatale badeulykker, nemlig tolv. En betydelig del af disse badeulykker skyldes angiveligt ildebefindende, og kun få skyldtes vejr- og strømforhold. Der var fire drukneulykker i forbindelse med dykning – for nogle af disse var dødsårsagen dog uklar, og et enkelt tilfælde ud over disse fire er frasorteret, da det skyldtes dykkersyge.

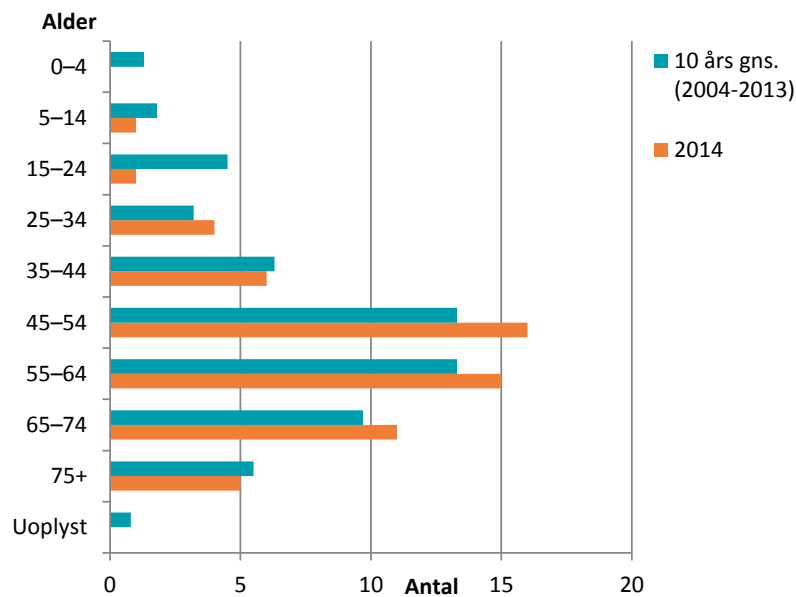
Da mange drukneulykker, der ender fatalt, ofte sker uden vidner, mangler vi i en del tilfælde oplysninger om den omkomnes aktivitet før druknehændelsen, og hvad det var, der gik galt. I 2014 var der i 12 ud af de 59 druknedødsulykker (20%) ikke oplysninger om aktiviteten.

I 2014 var der ingen børn under 5 år der druknede, og kun et barn under 15 år, hvor gennemsnittet for aldersgruppen under 15 år var 3,1 i perioden 2004-2013.

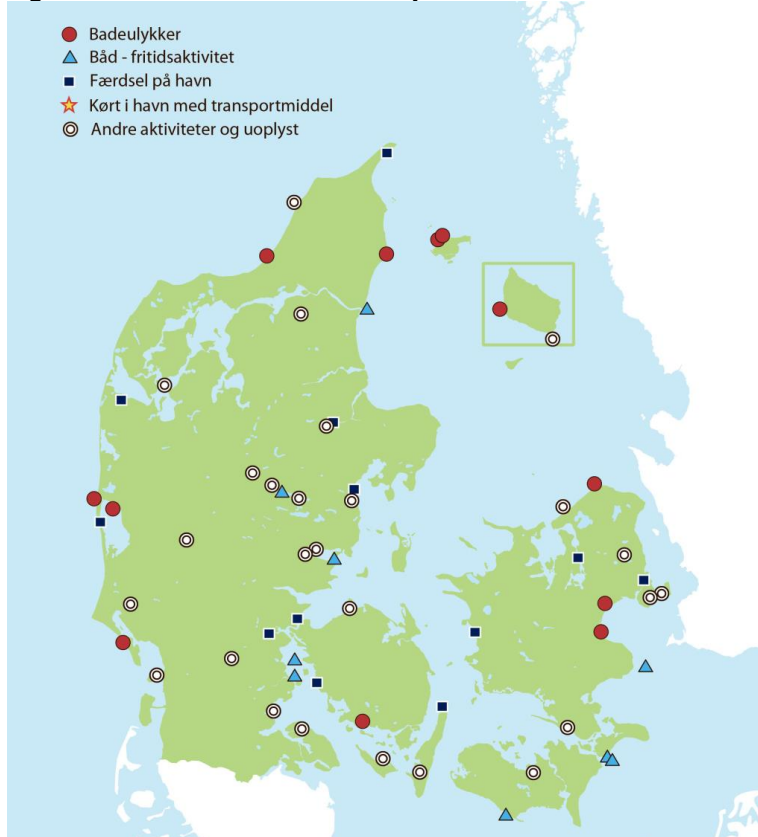
Figur 3: Fatale drukneulykker, opdelt på aktivitet, 2014 og 2004-2013



Figur 4: Fatale drukneulykker i Danmark, antal opdelt på aldersgrupper, 2014 og 2004-2013



Figur 5: Kort over fatale drukneulykker i 2014



Figur 5 viser, hvor drukneulykkerne i 2014 skete.

2.2 Danskere druknet i udlandet i 2014

Der er i Danmark ikke nogen myndighed eller instans, der har den fulde indsigt i, hvor mange danskere der dør pga. drukning i udlandet. Vi har forsøgt at skaffe oplysninger om dette fra SOS International og fra TrygFondens presseklip.

I opgørelsen nedenfor vises de data, vi har indsamlet over, hvor mange danskere der døde som følge af drukneulykker i udlandet i 2014.

Tabel 1. Danskere døde som følge af drukning i udlandet i 2014

Grønland	Sverige	Norge	Tyskland	Spanien	Italien	Tjekkiet	Thailand
4	1	1	2	2	2	1	1

Kilde: SOS international samt TrygFondens presseklip

Som det fremgår, er der for 2014 oplysninger om 14 danskere, der er døde i udlandet (herunder Grønland), hvilket er betydeligt flere end de otte i 2013. De fire døde i Grønland er danskere – hertil kommer mindst seks grønlændere, der druknede i Grønland, men disse medtages ikke i denne rapport.

Det kan dog ikke med sikkerhed siges, om alle døde af drukning eller nedkøling – dødsfaldet i Norge skyldtes muligvis dykkersyge. Nogle af disse dødsfald har været omtalt i pressen. En fisker druknede efter påsejling i farvandet nær Göteborg; to danskere druknede som besætningsmedlemmer på et hollandsk skib, som sank i Nordsøen nær Tyskland; en dansker blev fundet druknet i en sø i et golfanlæg i Spanien. De fire omkomne i Grønland var involveret i et forlis med en lille båd i Diskobugten.

2.3 Sygehusbehandlede drukneofre 2014

Langt fra alle druknehændelser er fatale. Flertallet, som har været tæt på at drukne, bliver reddet eller redder sig selv, inden tilstanden bliver livstruende, og uden at der er behov for yderligere behandling. Disse tilfælde bliver i almindelighed ikke registreret. I enkelte tilfælde er tilstanden så kritisk, at personen (drukneofret) bliver indbragt til et sygehus og behandlet der. I tabellen er medtaget personer, der er sygehusbehandlet med en druknediagnose, samt personer med en nedkølingsdiagnose, og hvor ulykkesstedet er angivet som vand eller hav – ellers kommer man til at medtage personer, der falder i kulden om vinteren og bliver fundet i nedkølet tilstand. Personer, der var erklæret døde ved eller kort efter ankomsten til sygehuset, er ikke medtaget. Nogle af de sygehusbehandlede dør trods behandlingen.

Tabel 2 viser, at antallet af sygehusbehandlede drukneofre er af samme omfang som antallet af druknedøde.

De sygehusbehandlede var, i modsætning til de druknedøde, fortrinsvis børn og unge (tabel 3) Omstændighederne omkring de druknehændelser, der førte til sygehusbehandling, er ikke undersøgt nærmere, men der er sandsynligvis tale om hændelser, hvor der var andre til stede, som kunne udføre genoplivning eller tilkalde hjælp hurtigt efter hændelsen. Af de 93 sygehusbehandlede i 2014 var der 5, der døde efterfølgende, og dermed 88, der overlevede drukningen.

En mere detaljeret analyse af de sygehusbehandlede drukneofre blev gennemført i forbindelse med druknerapporten for perioden 2001-2009².

Tabel 2: Antal sygehusbehandlede drukneofre i 2014, opdelt på alder og køn.

Til sammenligning er vist antallet af druknedøde i 2014

Alder	Sygehusbehandlede			Døde i alt ifølge SIFs Drukregister
	Mænd	Kvinder	I alt	Døde i alt
0-4	4	5	9	1
5-9	7	6	13	1
10-14	3	2	5	0
15-19	5	3	8	0
20-24	3	3	6	4
25-29	3	3	6	2
30-34	3	0	3	4
35-39	1	3	4	2
40-44	0	0	0	4
45-49	6	3	9	14
50-54	4	1	5	8
55-59	2	1	3	6
60-64	1	0	1	17
65-69	2	2	4	10
70+	12	5	17	27
I alt	56	37	93	101*

*) Heraf en med ukendt alder

Tabel 3: Antal sygehusbehandlede drukneofre 2005-2014, opdelt på alder

Alder	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	I alt
0-4	23	13	14	8	11	7	8	10	5	9	109
5-9	13	13	3	7	6	9	6	3	9	13	82
10-14	4	9	8	5	6	6	7	4	3	5	57
15-19	4	2	12	0	0	2	5	3	10	8	46
20-24	8	6	2	4	1	6	5	5	1	6	44
25-29	2	4	6	1	3	3	3	1	2	6	31
30-34	3	5	4	1	3	1	0	1	3	3	24
35-39	3	2	1	1	4	2	3	3	3	4	26
40-44	5	0	4	1	0	5	1	3	6	0	25
45-49	4	10	1	4	3	6	3	4	7	9	51
50-54	1	3	3	2	3	3	2	5	2	5	29
55-59	1	3	3	3	4	0	3	2	5	3	27
60-64	4	4	6	8	2	1	3	4	0	1	33
65-69	1	2	1	2	1	1	3	4	2	4	21
70+	4	4	5	4	1	6	6	6	11	17	64
I alt	80	80	73	51	48	58	58	58	69	93*	668
Børn 0-14 i alt	40	35	25	20	23	22	21	17	17	27	247

*) af disse havde 64 en drukne- eller nedkølingsdiagnose, til sammenligning med årene før 2014

I perioden 2005-2008 skete der et betydeligt fald i antallet af sygehusbehandlede registreret med en druknediagnose. I perioden 2010-2012 har antallet været nogenlunde konstant, mens det er steget lidt i 2013 og 2014. Det sidste kan til dels skyldes ændret kodning, idet druknehændelser fra 2014 har fået sin egen ulykkeskode uafhængigt af diagnosekoden, og flere sygehuskontakter dermed bliver opfanget.

Det skal understreges, at analyserne af de sygehusbehandlede langt fra er så præcise som analyserne af de druknedøde, da der trods den forbedrede registrering ikke er tilstrækkelige informationer i Landspatientregisteret til at beskrive aktivitet før drukning og omstændighederne ved nærdrukningen. Det ville kræve en journalgennemgang af de mulige tilfælde for at afgøre, om der er tale om drukning og for at belyse de konkrete omstændigheder.

3. Druknedødsfald i Danmark 2001-2014

Dette kapitel belyser druknedødsfald i Danmark i perioden 2001-2014 som følge af ulykker, selvmord, drab og ubestemt døds måde. Materialet omfatter alle med fast bopæl i Danmark (herefter benævnt danskere) og udlændinge, herunder turister, fiskere, besætning på skibe og fritidssejlere, der er på besøg i Danmark/de danske farvande. Det skal understreges, at materialet vedrørende udlændinge kan være mangelfuldt, jf. afsnit 7.2 i metodeafsnittet.

3.1 Omfang

I alt døde 1.565 personer som følge af drukning i Danmark i perioden 2001-2014. Af disse skyldtes 875 (56%) ulykker, 534 (34%) selvmord, fem drab, mens døds måden var ubestemt ved 151 (10%) tilfælde. Antallet af druknedødsfald var i gennemsnit på 112 årligt i hele perioden (tabel 4).

3.2 Udviklingen i døds måde ved drukning

Det årlige antal drukneulykker lå nogenlunde konstant i perioden 2001-2007 med ca. 70 dødsfald årligt. Fra 2010 og frem faldt antallet til mellem 43 (år 2011) og 59 (år 2014). Hvad angår selvmord ved drukning, er tendensen til en vis grad den samme; 2010 og 2011 skiller sig ud med markant færre dødsfald, hhv. 21 i 2010 og 28 i 2011, mod gennemsnitligt 44 i perioden 2001-2007. Antallet har dog været under 40 siden 2008. Omkring 10 dødsfald hvert år har ubestemt døds måde. Med ubestemt døds måde menes, at det ikke ud fra de tilgængelige oplysninger kan afgøres, om der var tale om en ulykke eller selvmord. En betydelig del af dødsfaldene med ubestemt døds måde må dog formodes at være selvmord.

Tabel 4: Druknedødsfald i perioden 2001-2014, opdelt på døds måde og år

	Gns. 2001- 2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	I alt
Ulykke	70,0	61	69	48	43	57	48	59	875
Selv mord	44,1	38	36	21	28	32	36	34	534
Drab	0,6	0	0	0	0	0	0	1	5
Ubestemt	10,9	19	13	9	7	15	5	7	151
I alt	125,6	118	118	78	78	104	89	101	1.565

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

3.3 Køn og aldersfordeling

I perioden 2001-2014 udgjorde mænd langt hovedparten af de druknede (1.149, 73%), og særligt for drukneulykkerne var mændenes andel høj (753, 86%) (tabel 5).

De fleste druknedødsfald skete i aldersgruppen 45-64 år (657, 42%). Antalsmæssigt udgjorde børn under 15 år en lille og faldende andel (50, 3%). Se endvidere figur 14 og figur 15 i kapitel 5 for udviklingen i de ulykkesrelaterede druknedødsfald siden 1970. I kapitel 6 bliver selvmord ved drukning yderligere belyst.

Tabel 5: Kønsfordeling i antal og procent for druknedødsfald i Danmark i perioden 2001-2014, opdelt på dødsårsag

	Mænd		Kvinder		I alt
Ulykke	753	86%	122	14%	875
Selv mord	285	53%	249	47%	534
Drab	3	60%	2	40%	5
Ubestemt	108	72%	43	28%	151
I alt	1.149	73%	416	27%	1.565

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 6: Druknedødsfald i perioden 2001-2014, opdelt efter dødsårsag og alder

	0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+	Uoplyst	I alt
Ulykke	17	27	65	57	96	194	192	130	89	8	875
Selv mord	0	0	9	30	46	99	116	105	127	2	534
Drab	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Ubestemt	1	0	5	12	25	22	34	26	25	1	151
I alt	22	28	79	99	167	315	342	261	241	11	1.565
Procent	1%	2%	5%	6%	11%	20%	22%	17%	15%	1%	100%

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

3.4 Bopælsland

Udlændinge, dvs. personer uden fast bopæl i Danmark, udgjorde i perioden 2001-2014 11% af alle druknedødsfald og 16% af alle fatale drukneulykker. Disse personer var oftest turister, sejlere eller erhvervsfiskere. Den klart største gruppe var tyskere, der primært var i Danmark som turister eller fritidssejlere. De omkomne polakker var overvejende fiskere eller besætningsmedlemmer på skibe. I 2014 omkom 12 udlændinge i Danmark. Fire af disse druknede i forbindelse med badning, to i forbindelse med henholdsvis kitesurfing og paragliding, en i forbindelse med dykning, en faldt i havnen og to druknede i forbindelse med fiskeri. To begik selvmord.

Tabel 7: Druknedødsfald i perioden 2001-2014, opdelt på bopælsland

	Danmark	Tyskland	Norge	Sverige	Polen	Andet, uoplyst	I alt
Ulykke	738	87	9	6	14	21	875
Selv mord	518	6	2	4	0	4	534
Drab	5	0	0	0	0	0	5
Ubestemt	133	6	3	1	2	6	151
I alt	1.394	99	14	11	16	31	1.565

3.5 Datakilder i 2014

Dødsårsagsregisteret var den primære datakilde til analyse af druknedødsfald.

I 2014 blev således 75 druknedødsfald identificeret på baggrund af Dødsårsagsregisteret. De resterende 26 dødsfald blev identificeret ved brug af de øvrige kilder, heraf de 12 blandt udlændinge. 54 druknedødsfald blev fundet blandt TrygFondens presseklip, 50 blandt Rådet for større Badesikkerheds registreringer og 19 blandt Søsportens Sikkerhedsråds registreringer. Der er altså et betydeligt overlap mellem de forskellige kilder, men kun 7 tilfælde var registreret i alle kilder, og 42 var kun registreret et sted, heraf de 36 i dødsårsagsregisteret. Flertallet af sidstnævnte, 20, var selvmord.

Vi kan ikke med sikkerhed vide, om alle fatale druknedødsfald er med, men det er vores vurdering, at det reelle tal næppe er meget højere. Der kan desuden være nogle af de 16 danskere, hvor der ikke er fundet dødsattester, som ikke er druknet men f.eks. død af hjertestop.

Se endvidere metodeafsnittet i kapitel 7 for en uddybende beskrivelse af datakilder og databehandling.

3.6 Ubestemt døds måde

Blandt de 1.565 druknedødsfald i perioden 2001-2014 kunne døds måden i hver 10. tilfælde ikke fastslås med sikkerhed. Det drejede sig ofte om hændelser, hvor den afdøde havde været alene, og hvor der således ikke forelå tilstrækkelig information til at afgøre, hvorvidt der var tale om en ulykke, et selvmord eller et drab. 2008 lå markant højere end de tidligere år med hensyn til andelen med ubestemt døds måde (16%). Dette skyldtes, at der i løbet af 2007 blev indført elektronisk indberetning af dødsattester, som medførte, at der i forhold til de tidligere år var færre oplysninger på dødsattesten, og det derfor var blevet sværere at revurdere døds måden. Dette er dog blevet betydeligt forbedret siden, og i de seneste år har informationen været på samme niveau som i begyndelsen af perioden. I den mellemliggende periode har informationer fra de øvrige kilder medvirket til at kunne afklare døds måden (dvs. om det var ulykke, selvmord eller drab), hvor manglende oplysninger på dødsattesten umuliggjorde bestemmelse af døds måde. I metodekapitlet (kapitel 7) vises eksempler på druknedødsfald, hvor døds måden er ubestemt.

4. Fatale drukneulykker i Danmark 2001-2014

4.1 Omfang, udvikling og omstændigheder

I perioden 2001-2014 døde 875 personer ved en drukneulykke i Danmark. Antallet af fatale drukneulykker har i hele perioden ligget højest blandt de 45-64 årige (44% af alle fatale drukneulykker). Blandt børn og unge i alderen 0-24 år er der sket et markant fald i perioden, fra gennemsnitligt 11 i perioden 2001-2007 til to i 2014. Blandt personer over 65 år har antallet af fatale drukneulykker været mere vekslende i perioden (tabel 8), men tilnærmelsesvis konstant.

Tabel 8: Antal fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på aldersgrupper og år

Alder	Gns. 2001- 2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	I alt
0-4	1,3	2	0	2	1	1	2	0	17
5-14	3,1	4	0	0	0	0	0	1	27
15-24	6,4	5	4	1	4	1	4	1	65
25-34	4,7	3	3	2	4	4	4	4	57
35-44	7,9	3	9	3	6	11	3	6	96
45-54	15,3	12	12	12	8	18	9	16	194
55-64	15,9	13	17	9	7	11	9	15	192
65-74	8,0	14	13	7	6	10	13	11	130
75+	7,4	5	3	12	7	1	4	5	89
Uoplyst	0,0	0	8	0	0	0	0	0	8
I alt	70,0	61	69	48	43	57	48	59	875

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

4.2 Sted for drukneulykken

Stedkategorier

Vi anvender ni forskellige kategorier (koder) til at angive stedet for drukneulykken samt en kode for uoplyst. Ligesom for aktivitetskoderne tager stedkoderne sit afsæt i kodningen anvendt af Steensberg (4). Dog er kategorierne 'vandløb' samt 'bro' tilføjet for at øge præcisionen af stedangivelse, og fordi begge kategorier indeholder et forholdsmæssigt stort antal druknedødsfald. Variablen har følgende kategorier:

- Åbent hav/fjord
- Havn
- Sø
- Kyst (herunder strand)
- Inden- og udendørs bassin
- Badekar
- Bro
- Vandløb, kanal
- Andet
- Uoplyst

Stedkategorien betegner det sted afdøde druknede. Eksempel: Hvis en person kæntrer med et skib på havet, angives stedet som 'åbent hav', mens stedkoden angives som 'kyst', hvis vedkommende er gået ud i havet fra stranden. Skelnen mellem, om ulykken er sket på åbent hav eller ved kysten, vil ofte være baseret på et skøn på baggrund af de tilgængelige oplysninger. Hvis personen er mere end 200 meter fra kysten, kodes stedet som åbent hav, men sker drukneulykken under 200 meter fra kysten, kodes stedet som kyst. F. eks. vil en ulykke, der sker om bord på en båd i havnen eller under ud- og indsejling i havn, blive registreret som 'havn', mens når båden har forladt havnen, vil stedet blive betegnet som åbent hav. Stedkoden 'havn' anvendes også, hvis den druknede faldt i vandet fra kajen eller fra et andet sted på havneområdet, herunder et skib i havn. Stedkategorien 'vandløb' dækker over såvel naturlige åer, gravede vandkanaler (f.eks. i København), grøftekanter med vand og lignende. I kategorien 'andet' omfatter stederne: is på vand, have- eller fiskebassin og lignende, grusgrav, landbrugsareal, mergelgrav, mosehul, våge og vandbrønd med flere.

Ved visse omstændigheder kan det være svært at afklare ulykkesstedet, f.eks. i de tilfælde hvor personen findes drivende i vand/ved kyst, og det ikke kan bestemmes, om afdøde f.eks. er faldet overbord fra et skib ude på havet eller er faldet i havnen.

De fleste fatale drukneulykker i perioden 2001-2014 er sket på åbent hav (212, 24%) i havne (211, 24%), eller tæt ved kysten, herunder ved stranden (180, 21%) (tabel 9).

Antallet af druknedødsfald på åbent hav har de sidste fem år (2010-2014) ligget lavere end i resten af perioden, nemlig mellem fem og tolv årligt mod gennemsnitligt 18 i årene 2001-2007. Hyppigst i 2014 var ulykker ved kyst/strand (16). Blandt disse 16 druknedødsfald var de ni badeulykker.

Mænds og kvinders fatale drukneulykker var vidt forskellige mht. til, hvor og hvordan de skete, hvilket er væsentligt at have for øje i forebyggende indsatser. Først og fremmest er der langt færre kvinder end mænd, der drukner. Kvinder druknede oftest ved kysten og i søer, mens mænd oftest døde pga. drukning på åbent hav og i havne (tabel 11). Forskellene hænger formentlig tæt sammen med generelle forskelle i mænds og kvinders aktiviteter i og ved vand. Eksempelvis er der langt flere mænd der sejler ud i joller og fritidsbåde for at fiske/hygge sig og færdes i havnemiljøer, hvilket afspejler sig i ulykkestallene.

Tabel 9: Fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på sted og år

	Gns. 2001-2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	I alt
Åbent hav, fjord	18,0	13	28	5	12	8	8	12	212
Havn	17,7	11	17	10	10	15	12	12	211
Sø	5,6	7	3	5	6	7	5	6	78
Kyst, strand	12,1	19	10	8	8	20	14	16	180
Svømme-/havnebad	2,4	3	0	0	1	1	1	1	24
Badekar	1,4	1	2	0	2	0	1	0	16
Bro	0,6	0	0	0	0	0	0	0	4
Vandløb	5,9	3	7	11	1	1	1	7	72
Andet	4,1	2	2	7	3	5	6	5	59
Ukendt	2,1	2	0	2	0	0	0	0	19
I alt	70,0	61	69	48	43	57	48	59	875

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 10: Fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på sted og aldersgruppe

	0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+	Uoplyst	I alt	%
Åbent hav, fjord	0	0	12	16	35	47	55	32	7	8	212	24%
Havn	0	0	24	17	21	43	56	35	15	0	211	24%
Sø	3	4	6	5	5	25	12	10	8	0	78	9%
Kyst, strand	0	10	5	9	19	44	38	33	22	0	180	21%
Svømme-/havnebad	3	7	4	2	1	1	2	0	4	0	24	3%
Badekar	3	0	0	0	1	5	2	1	4	0	16	2%
Bro	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	4	0,5%
Vandløb	0	0	8	4	6	16	16	9	13	0	72	8%
Andet	8	1	4	3	6	7	11	9	10	0	59	7%
Ukendt	0	5	1	0	1	5	0	1	6	0	19	2%
I alt	17	27	65	57	96	194	192	130	89	8	875	100%

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 11: Fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på sted og køn

	Mænd	Kvinder	I alt
Åbent hav, fjord	200	12	212
Havn	198	13	211
Sø	56	22	78
Kyst	143	37	180
Svømme-/havnebad	19	5	24
Badekar	9	7	16
Bro	4	0	4
Vandløb	61	11	72
Andet	48	11	59
Ukendt	15	4	19
I alt	753	122	875

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

4.3 Aktivitet før drukneulykken

I det følgende beskrives de aktiviteter, der gik forud for drukneulykkerne i det omfang, de var kendt. Som tidligere beskrevet er det oftest sådan, at der ikke var andre til stede, da ulykken skete. Mindst 53% af de fatale drukneulykker i perioden 2001-2014 skete uden vidner, hvilket gør det svært at bestemme betydningen af den forudgående aktivitet; således er 29% af disse tilfælde registreret med uoplyst aktivitet. Når der ikke er vidner, er der kun angivet en aktivitet såfremt supplerende oplysninger bidrager med tilstrækkelig information til at fastslå en sandsynlig aktivitet, f.eks. hvis man forlader en fest for at overnatte på sin båd og dagen efter bliver fundet i havnen, kodes dette som "færdsel på havn", og hvis man er sejlet ud alene og findes drevet i land, kodes dette som "fritidssejlsads".

Dødsfald som følge af drukneulykker skete først og fremmest i forbindelse med fritidsaktiviteter i båd (21%), badning eller svømning (17%) og færdsel på havn (17%). Derudover druknede 4% i forbindelse med arbejdsrelateret fiskeri, 4% druknede som følge af trafikulykker, 2% druknede i badekar, 3% ved dykning, 3% ved fritidsfiskeri fra land og 10% ved andre aktiviteter. Kategorien 'andre aktiviteter' dækker over mange forskellige aktiviteter, herunder gåtur ved å, sø o.a., aktivitet på is, køretøjsulykker med traktor og anden maskine, faldet i mose eller i brønd, hundeluftning ved strand og færdsel på bro. "Uoplyst aktivitet" er typisk angivet, når et lig er fundet druknet i vandet og der ikke er oplysninger om, hvad der er sket forud.

Ud af de 152 drukneulykker i perioden, som skyldtes badning/svømning, skete 14% for børn mellem 0 og 14 år, mens 65% skete for personer over 45 år. Over halvdelen af de drukneulykker, der fandt sted i forbindelse med fritidssejlsads (55%) og færdsel på havn (51%), skete i aldersgruppen 45-64 år (tabel 12).

For kvinder var badning/svømning den hyppigste aktivitet forbundet med en drukneulykke (29%), mens fritidsaktiviteter i båd var den hyppigste aktivitet for mænd (24%). Der var dog betydeligt flere mænd end kvinder, der druknede under badning/svømning, og mænd var betydeligt mere udsatte for drukneulykker inden for alle aktiviteter.

Alkohol var en væsentlig faktor i forbindelse med drukneulykkerne, idet der i 236 tilfælde i perioden 2001-2014 (27%) var oplysninger om, at personen forinden drukningen havde drukket alkohol eller havde alkohol i blodet. Andelen er muligvis endnu højere, da det i 65% af tilfældene manglede oplysninger. Andelen af alkoholpåvirkede var særlig høj blandt personer, der druknede efter at have færdedes i havne (66%).

Tabel 12: Fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på aktivitet og aldersgruppe

	0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+	Uoplyst	I alt	%
Badning, svømning	1	21	9	10	12	33	26	25	15	0	152	17%
Bad i badekar	3	0	0	0	1	5	2	1	4	0	16	2%
Båd, fritidsaktivitet	0	0	9	12	24	47	55	29	8	1	185	21%
Arbejdsrelateret fiskeri	0	0	2	3	8	6	4	4	0	7	34	4%
Dykning	0	0	3	3	7	8	2	0	0	0	23	3%
Fritidsfiskeri fra land	0	0	0	0	2	6	7	8	1	0	24	3%
Trafik (Bil, knallert, cykel)	0	0	9	3	6	5	6	2	5	0	36	4%
Færdsel på havn (faldet i havnen)	0	0	12	11	13	32	46	28	7	0	149	17%
Andre aktiviteter	10	2	5	6	11	20	14	10	7	0	85	10%
Uoplyst	3	4	16	9	12	32	30	23	42	0	171	19%
I alt	17	27	65	57	96	194	192	130	89	8	875	100%

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Aktivitetskategorier

Aktivitetskategorierne beskriver, hvad afdøde beskæftigede sig med, da ulykken skete. Kategorierne for aktivitet er:

- Badning/svømning
- Bad i badekar
- Båd - fritidsaktivitet (undtagen når båden ligger i havn)
- Arbejdsrelateret fiskeri
- Dykning
- Fritidsfiskeri fra land eller på lavt vand (inklusive fiskeri i waders)
- Trafik, f.eks. kørt i havn i bil eller på cykel
- Færdsel på havn, som fører til fald i havnen (omfatter færdsel til fods i havneområdet, herunder på båd liggende i havn, inklusiv fraborde- og ombordstigning af båd)
- Andre aktiviteter
- Uoplyst aktivitet

Badning/svømning indeholder alle former for leg, badning og svømning i såvel åbent (hav, sø, å) og lukket vand (bassin, grusgrav). **'Fritidsaktiviteter i båd'** inkluderer alene aktiviteter med båd på åbent vand, herunder hav, sø og flod, og inkluderer altså ikke aktiviteter, hvor båden ligger i havn. Ulykker kodet som **'arbejdsrelateret fiskeri'** finder alle sted i arbejdstiden, og en sømand, som fisker i fritiden og forulykker, kodes således som fritidsaktivitet med båd. **Trafik** anvendes, når der er tale om trafikulykker, som fører til drukning (eksempelvis bil, som kører i havnen). En traktor, forulykket i mergelgrav, inkluderes således ikke i denne kategori, men i kategorien 'andre aktiviteter'. Kategorien **færdsel på havn** betegner alle de dødsfald, hvor afdøde har gået eller stået på havnen, enten på kaj eller på skib, og er faldet i vandet. **Andre aktiviteter** omfatter bl.a. færdsel andre steder end i havne, f.eks. langs en å eller ved en sø, arbejde i en brønd, paragliding.

Tabel 13: Fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på aktivitet og køn

	Mænd	Kvinder	I alt
Badning, svømning	117	35	152
Bad i badekar	9	7	16
Båd, fritidsaktivitet (inkl. fritidsfiskeri)	178	7	185
Arbejdsrelateret fiskeri	34	0	34
Dykning	18	5	23
Fritidsfiskeri fra land	24	0	24
Trafik	31	5	36
Færdsel på havn	139	10	149
Andre aktiviteter	72	13	85
Uoplyst	131	40	171
I alt	753	122	875

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

I tabel 14 præsenteres udviklingen i antallet af fatale drukneulykker inden for hver aktivitet i perioden 2001-2014. Inden for hver enkelt kategori kan der fra år til år være en del variation, da det er forholdsvist små tal, og der kan derfor være tale om tilfældige udsving.

Tabel 14: Fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på aktivitet og år

	Gns. 2001-2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	I alt
Badning, svømning	12,7	15	8	6	6	5	11	12	152
Bad i badekar	1,4	1	2	0	2	0	1	0	16
Båd, fritidsaktivitet	14,7	13	20	6	10	16	8	9	185
Arbejdsrelateret fiskeri	2,6	2	8	1	2	2	0	1	34
Dykning	1,7	0	0	1	3	3	0	4	23
Fritidsfiskeri fra land	1,4	1	3	2	0	5	1	2	24
Trafik	3,0	3	4	1	3	2	2	0	36
Færdsel på havn	12,6	4	14	6	6	9	10	12	149
Andre aktiviteter	6,4	6	2	8	6	7	4	7	85
Uoplyst	13,4	16	8	17	5	8	11	12	171
I alt	70,0	61	69	48	43	57	48	59	875

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 15: Fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på aktivitet og måned for ulykke

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	I alt
Badning, svømning	0	0	2	2	9	19	54	47	9	5	3	2	152
Bad i badekar	2	1	0	0	0	1	2	5	1	0	2	2	16
Båd, fritidsaktivitet	7	0	9	14	23	32	24	25	20	21	2	8	185
Arbejdsrelateret fiskeri	5	7	0	6	2	1	2	0	2	4	1	4	34
Dykning	1	0	1	2	3	2	5	5	2	1	1	0	23
Fritidsfiskeri fra land	0	1	4	5	5	0	2	0	0	5	1	1	24
Trafik	5	7	4	4	0	1	4	0	1	3	4	3	36
Færdsel på havn	10	5	13	12	17	16	13	18	12	8	12	13	149
Andre aktiviteter	8	5	5	8	9	7	9	13	4	7	5	5	85
Uoplyst	16	22	13	13	10	13	15	19	14	6	14	16	171
I alt	54	48	51	66	78	92	130	132	65	60	45	54	875
Procentfordeling	6%	5%	6%	8%	9%	11%	15%	15%	7%	7%	5%	6%	100%

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 15 viser, hvornår på året drukneulykkerne er sket. Som det fremgår, skete badneulykkerne ikke overraskende primært i juli og august måned, mens drukneulykker relateret til fritidsaktiviteter i båd har en bredere sæson med øget hyppighed i perio-

den april til oktober. Fatale drukneulykker relateret til færdsel i havne sker jævnt hen over hele året.

I tabel 16 er sammenhængen mellem drukneulykker og vandtemperatur undersøgt for perioden fra 2013, hvor DMIs oplysninger om vandtemperaturer i de danske farvande var tilgængelige.

Tabel 16: Fatale drukneulykker 2013-2014, opdelt på aktivitet og vandtemperatur

	Under 5 gr.	5-9 gr.	10-14 gr.	15-19 gr.	20- gr.	I alt
Badning, svømning	0	2	3	7	11	23
Båd, fritidsaktivitet	0	3	5	7	2	17
Arbejdsrelateret fiskeri	0	0	0	1	0	1
Dykning	0	1	2	1	0	4
Fritidsfiskeri fra land	0	0	2	1	0	3
Trafik	0	2	0	0	0	2
Færdsel på havn	4	2	5	8	3	22
Andre aktiviteter	0	1	5	5	0	11
Uoplyst	9	4	2	6	2	23
I alt	13	15	24	36	18	106*
Andel	12%	14%	23%	34%	17%	100%
Andel af tiden	22%	23%	20%	28%	7%	100%

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere. *) En person druknet i badekar er udeladt.

Tabel 16 viser, at kun en fjerdedel af de fatale drukneulykker skete i vand koldere end 10 grader., selv om temperaturen var under 10 grader i næsten halvdelen af tiden. Kun ved drukneulykker forbindelse med uoplyst aktivitet var andelen af fatale ulykker i koldt vand svarende til andelen af året med koldt vand, nemlig omkring halvdelen.

For drukneulykkerne i 2014 er det undersøgt så præcist som muligt, hvornår druknehændelsen kan være sket, baseret på de tilgængelige oplysninger. Dette tidspunkt er opdelt i dagtimer (5-17), aftentimer (18-21) og nattetimer (22-04). Fordelingen på tidspunkt er vist i figur 17. I figur 18 er disse tidspunkter opdelt efter lysforholdene, dag, tussmørke (op til ca. 45 minutter før solopgang og efter solnedgang) eller nat, baseret på oplysninger om solopgang, solnedgang og tussmørkets længde i Odense, repræsenterende et gennemsnit for Danmark.

Tabel 17: Fatale drukneulykker 2014, tid på dagen for hændelsen

	Dag (5-17)	Aften (18-21)	Nat (22-04)	Ukendt tidspunkt	I alt
Badning, svømning	6	4	1	1	12
Båd, fritidsaktivitet	6	2	1	0	9
Arbejdsrelateret fiskeri	1	0	0	0	1
Dykning	2	1	1	0	4
Fritidsfiskeri fra land	1	1	0	0	2
Færdsel på havn	0	0	11	1	12
Andre aktiviteter	3	2	1	1	7
Uoplyst	5	1	2	4	12
I alt	24	11	17	7	59
Procentfordeling	41%	18%	29%	12%	100%

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 17 viser, at under halvdelen af de fatale drukneulykker sker i dagtimerne og næste en tredjedel sker om natten. Dette kan skyldes, at der om natten er færre personer i nærheden, og muligvis også at det kan være svært at se hændelsen om natten.

Efter opdelingen i tabel 18 sker kun omkring halvdelen fra solopgang til solnedgang, 10% i tussmørke og en fjerdedel når det er mørkt. Størstedelen af sidstnævnte sker i forbindelse med færdsel på havn.

Tabel 18: Fatale drukneulykker 2014, tid på dagen for hændelsen i forhold til lys

	Dag	Tussmørke	Nat	Ukendt tidspunkt	I alt
Badning, svømning	10	1	0	1	12
Båd, fritidsaktivitet	8	1	0	0	9
Arbejdsrelateret fiskeri	1	0	0	0	1
Dykning	3	0	1	0	4
Fritidsfiskeri fra land	1	1	0	0	2
Færdsel på havn	0	1	10	1	12
Andre aktiviteter	4	1	1	1	7
Uoplyst	5	1	2	4	12
I alt	32	6	14	7	59
Procentfordeling	54%	10%	24%	12%	100%

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

4.4 Fritidsaktivitet i båd

Fritidssejlad

I alt skete der 185 fatale drukneulykker i forbindelse med fritidssejlad i båd i perioden 2001-2014. Af disse skete 153 på åbent hav eller i fjorde (83%), 12 ved kyst (6%), 9 i havneområder (5%) og 10 i sø eller vandløb (5%). En skete et ukendt sted.

Alle druknede var over 18 år, hovedparten var mellem 45-64 år (102, svarende til 55%), og langt størstedelen var mænd (96%).

I 17 ud af de 185 drukneulykker (9%) var det oplyst, at afdøde bar en redningsvest. I 59 tilfælde (32%) blev genoplivning forsøgt. Der var oplysninger om, at den druknede havde indtaget alkohol i 33 (18%) af disse drukneulykker.

En gennemgang af ulykkerne ved fritidssejlad blev foretaget for at belyse omstændighederne og årsagerne til ulykkerne.

Lystfiskeri

Omkring 41% af ulykkerne ved fritidssejlad (75 i alt) skete på ture, hvor formålet var fiskeri, typisk med ruser og net. En meget stor del (28) af disse ulykker skete (sandsynligvis) ved fald overbord, mens 17 skyldes kæntring. De øvrige ulykker skyldtes at båden sank (5 tilfælde), og en enkelt skyldes påsejling. I resten af tilfældene er ulykkesomstændighederne andre eller ikke beskrevet.

Alle de druknede i forbindelse med fiskeri var mænd, den yngste var 25 år og den ældste 79. Langt de fleste var mellem 40 og 70 år. Femten var udlændinge, flest var tyskere. I godt halvdelen af tilfældene (39) var den druknede alene i båden, eller der var ikke oplysninger om at der var andre.

I ni tilfælde havde de druknede en fungerende redningsvest på, da ulykken skete. Seks af disse skete i oktober måned, hvor vandet formodentligt har været ret koldt – flere af de druknede havde termotøj på.

I kun 10 af de 75 tilfælde er høje bølger, vind eller hårdt vejr angivet som medvirkende årsag – der kan dog være flere tilfælde med hårdt vejr, men som ikke er beskrevet i de benyttede kilder. Seks ulykker skyldes garn eller reb viklet om skruen, og i to tilfælde blev båden fundet med tabt motor. I tre ulykker havde den druknede waders på, dette kan have medvirket til ulykken. I de resterende tilfælde er der ikke oplysninger om, hvordan ulykken er sket. Nogle af de druknede havde et eller flere helbredsproblemer, bl.a. hjerteproblemer, rygerlunger (KOL), epilepsi, problemer med balancen og overvægt. Disse kan have medvirket til ulykken, eller til at den endte fatalt.

Der er ingen tydelig udvikling i antallet af druknede i forbindelse med fritidsfiskeri – der var i 2014 seks dødsulykker.

Sejlads i øvrigt

Der var i alt 96 ulykker i forbindelse med sejlads, som ikke var knyttet til fiskeri, jagt, eller andre specifikke aktiviteter. Af disse skete 26 med sejlskibe, 23 joller eller mindre både, 11 med speedbåd eller motorbåd, fire med gummi- eller plastbåd, otte i kajak, to i kano, en i yacht, en i kaproningsbåd, en i kutter, en kitesurfer og en i trimaran. De resterende (17) både var ikke nærmere specificeret.

Af de 96 druknede var der seks kvinder (6%). Alderen var fra 18 år til 83 år, og de fleste var mellem 50 og 70 år. 24 var udlændinge, flest var tyskere. I godt en tredjedel af tilfældene (37) var den druknede sandsynligvis alene i båden. I de tilfælde, hvor der var andre i båden, er det ikke lykkedes disse at redde den forulykkede, enten fordi de selv er omkommet eller i havsnød. I nogle tilfælde har de medsejlende ikke observeret ulykken eller ikke kunnet finde den forulykkede. Nogle har været svære at redde, fordi de er slået bevidstløse af skibets bom eller andet.

I kun ti af de 96 tilfælde havde de druknede en fungerende redningsvest på, da ulykken skete. I mindst 24 tilfælde var den druknede beruset i større eller mindre omfang. I 37 tilfælde var der tale om fald overbord, og i 22 tilfælde kæntrerede båden. I fem tilfælde var der tale om grundstødning, i ni tilfælde påsejlede båden høfder, mole eller andre både, eller blev selv påsejlet. I fem tilfælde blev personen ramt af en bom og faldt i vandet. I to tilfælde brød båden i brand og personerne druknede i forsøget på at nå land. I fem tilfælde var båden sunket uden ydre årsag, og i et tilfælde var der tale om mistet kontrol. I de resterende 10 tilfælde var det uklart, hvordan ulykken skete.

Hårdt vejr blev angivet som medvirkende årsag i 15 tilfælde, tre faldt overbord da de skulle tisse, kølvandsbølger fra større både var årsag til kæntring i to tilfælde, og to faldt overbord i forbindelse med vending, og en enkelt faldt overbord i forbindelse med start af motoren. Også for ulykkerne i forbindelse med sejlads havde nogle af de druknede et eller flere helbredsproblemer. Bland disse kan nævnes: Overvægt, rygelunder, hjertesygdom og forhøjet blodtryk.

For ulykkerne i forbindelse med sejlads har der i perioden været en faldende tendens fra 2001 til 2014.

Ud over de ovennævnte druknede yderligere 14 personer i forbindelse med andre eller ukendte aktiviteter til søs, primært jagt. Fire i skydepram omkom, her var der tale om kæntring, fald over bord samt påsejling. De resterende var kæntring, fald fra en fortøjet eller opankret båd, skyllet overbord, eller uoplyste.

EKSEMPLER PÅ ULYKKER VED SEJLADS

- Fik bom i hovedet under lystsejlads, faldet i vandet. Bjærget, men døde senere.
- Faldet fra motorbåd i stiv kuling. Forsøgte at fjerne noget fra skruen.
- I åben jolle. Dårligt vejr, båden får vand ind og kæntrer. Prøver at svømme mod land, men overlever ikke.
- Taget ud i jolle, kæntrret, faldet ud af båden. Kunne ikke svømme.
- Druknet. Sejlet ud i stenfyldt farvand i hurtig motorbåd.

Tabel 19: Fatale ulykker ved fritidssejlad 2001-2014, opdelt på bådtype

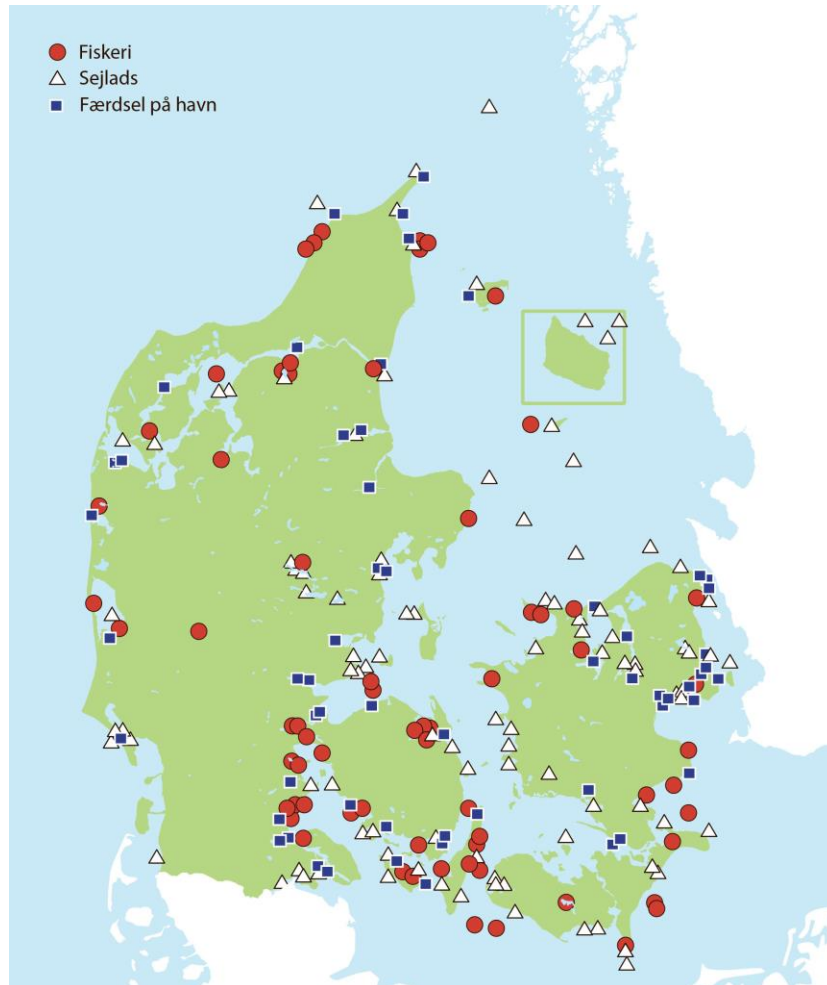
	Fiskeri	Sejlads	Andet og uoplyst	I alt
Jolle, mindre båd	50	23	4	77
Sejlskib, lystsejler, skonnert	1	26	1	28
Kano	2	2	0	4
Kajak	1	8	1	10
Skydepram	1	0	4	5
Gummi- eller plasticbåd	4	4	0	8
Motorbåd, speedbåd	1	11	0	12
Robåd	3	1	0	4
Andet	3	4	1	8
Ukendt	9	17	3	29
I alt	75	96	14	185

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 20: Medvirkende årsager til fatale ulykker ved fritidssejlad 2001-2014

Primære og medvirkende årsager	Fiskeri	Sejlads	Andet og uoplyst	I alt
Primære årsager				
Fald overbord	28	37	5	70
Kæntning	17	22	2	41
Påsejling af mole, skib o.l.; påsejlet af skib	1	9	1	11
Grundstødning	0	5	0	5
Båd sunket eller vandfyldt	5	5	0	10
Ramt af bom	0	5	0	5
Andet	3	3	0	6
Primær årsag ikke oplyst	21	10	6	37
Medvirkende årsager (udvalgte)				
Kølvand fra skib	0	2	0	2
Garn eller andet i skruen	6	1	0	7
Vind, bølger, hårdt vejr	10	15	0	25
Skulle tisse	2	3	0	5
Alkohol	6	24	4	34
Helbredsproblemer eller overvægt omtalt	9	6	1	16
Ulykker i alt	75	96	14	185

Der er kun medtaget en primær årsag, men der kan godt være flere medvirkende årsager, f.eks. kan der ved fald overbord være angivet både hårdt vejr og alkohol som medvirkende årsager.

Figur 6: Kort over drukneulykker ved fritidssejls 2001-2014

Kortet viser dødsfald i forbindelse med fritidssejls blandt personer med fast bopæl i Danmark samt udlændinge druknet i Danmark.

Ulykker i havn blandt fritidssejlere

Et betydeligt antal fritidssejlere omkom ved drukning, mens båden lå fortøjet i havn. I perioden 2001-2014 blev der fundet i alt 63 drukneulykker af denne art. Næsten alle indgår som en del af de 149 ulykker i forbindelse med "færdsel på havn", som er beskrevet i et senere afsnit.

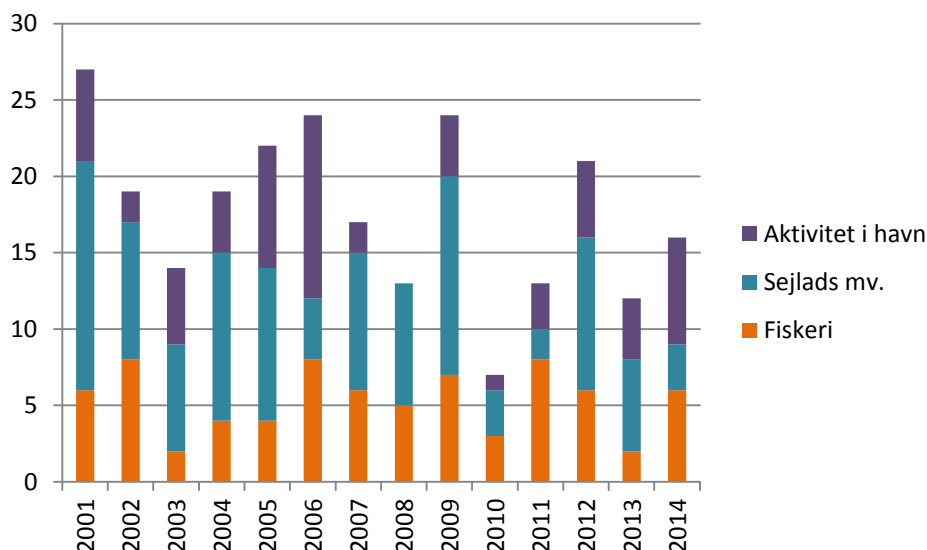
Enkelte druknede i forbindelse med arbejde på båden, f.eks. ved afmastning af båden, skift af sejl eller undersøgelse af båden. Men næsten alle de øvrige faldt i vandet på vej fra havn til båd eller omvendt, typisk om natten i forbindelse med en fest eller indtagelse af alkohol. Enkelte var faldet i, da de tissede i havnen. For 50 af de 63 (79%) var der oplysninger om at de havde været berusede, været til fest, drukket, eller var alkohol- eller stofmisbrugere.

En del faldt i vandet, da de stod op om natten for at tisse på havnens toilet. Andre faldt i vandet, fordi der var glat på båden eller molen. Langt de fleste faldt i havnen om natten og blev ofte først fundet når det blev lyst dagen efter. Enkelte blev først fundet flere dage efter ulykken.

De druknede i havne var i udpræget grad mænd – kun fem af de 63 var kvinder. Fem var udlændinge fra Tyskland og Polen.

EKSEMPLER PÅ ULYKKER MENS BÅDEN ER I HAVN

- Skulle hente spiritus på andet skib, fundet i vandet med åben gylp.
- Havde sagt at han ville sove i en andens båd. Båden var svær at entrere. Han findes liggende i vandet.
- Blev fundet i havnebassinet ved siden af den fiskerjolle, hvor han boede. Havde inden ulykken været på værtshus.
- Fundet i vandet i nærheden af sin båd, hvor han havde for vane at sove. Gangbroen var meget spinkel og han kan være faldet i vandet ved ombordstigning.
- Faldt i vandet, da han skulle fra bådebro til båd.
- Havde drukket på båd i havnen, skulle på havnens toilet - fundet i vandet.

Figur 7. Udvikling i antal drukneulykker blandt fritidssejlere 2001-2014

4.5 Badeulykker

I alt 152 personer døde i perioden 2001-2014 i forbindelse med badeulykker. Hovedparten af badeulykkerne skete ved strand eller kyst (70%), næst flest fatale badeulykker skete i svømmehaller eller havnebade (12%) og på tredjepladsen kom badning i søer (7%).

Antallet af fatale badeulykker lå på mellem fem og seksten årligt i perioden 2001-2014. Hvert syvende drukneoffer i forbindelse med badning var under 15 år (22, 14%), mens voksne over 45 år udgjorde to tredjedele (99, 65%) (tabel 21). Kønsfordelingen ved badeulykker, der førte til dødsfald, var lidt mindre skæv end ved de fleste andre aktiviteter – mænd udgjorde således 'kun' 77% af de druknede og kvinder 23%. Badeulykker ved strand, kyst og sø skete hovedsageligt i juli og august (tabel 23).

Tabel 21 Fatale badeulykker 2001-2014, opdelt på sted og aldersgruppe

	0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75+	I alt
Åbent hav/fjord	0	0	0	1	1	2	0	0	4
Havn	0	1	0	0	1	0	1	0	3
Sø	2	0	1	2	4	0	1	1	11
Strand, kyst	10	3	5	8	23	23	23	12	107
Svømmebassin, havnebad	8	4	1	1	1	1	0	2	18
Vandløb	0	0	2	0	0	0	0	0	2
Andet	0	1	1	0	1	0	0	0	3
Ukendt	2	0	0	0	2	0	0	0	4
I alt	22	9	10	12	33	26	25	15	152
Procent	14%	6%	7%	8%	22%	17%	16%	10%	100%

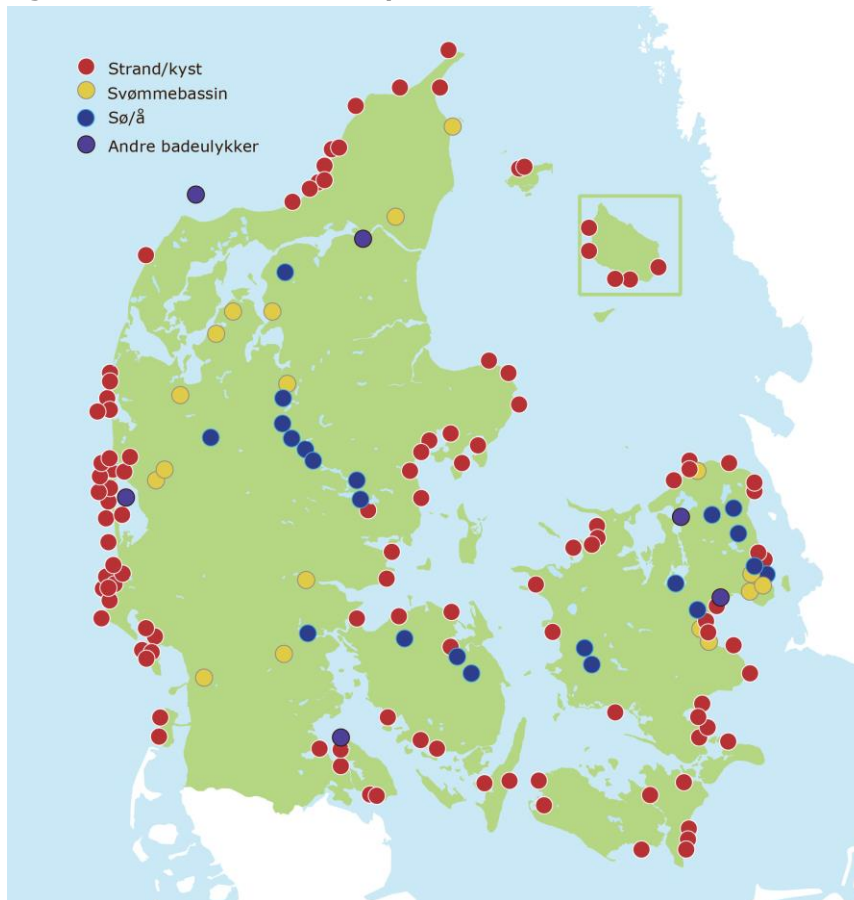
Tabel 22 Fatale badeulykker 2001-2014, opdelt på aldersgruppe og år

	Gns. 2001-2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	I alt
0-14	2,3	4	0	0	0	0	1	1	22
15-24	1,0	0	0	0	1	0	1	0	9
25-34	0,7	0	1	1	1	0	1	1	10
35-44	1,3	1	0	0	0	1	1	0	12
45-54	2,9	2	1	1	2	2	2	3	33
55-64	1,7	3	5	0	1	0	2	3	26
65-74	1,6	4	0	2	0	2	2	4	25
75-	1,3	1	1	2	1	0	1	0	15
I alt	12,7	15	8	6	6	5	11	12	152

Tabel 23: Fatale badeulykker 2001-2014, opdelt på sted og måned for ulykke

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	I alt
Åbent hav/fjord	0	0	0	0	0	0	1	3	0	0	0	0	4
Havn	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	3
Sø	0	0	0	0	0	4	3	4	0	0	0	0	11
Strand, kyst	0	0	0	1	2	9	46	36	6	5	1	1	107
Svømmebassin, havnebad	0	0	2	1	6	2	1	4	0	0	1	1	18
Vandløb	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	2
Andet	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	3
Ukendt	0	0	0	0	0	2	1	0	1	0	0	0	4
I alt	0	0	2	2	9	19	54	47	9	5	3	2	152
Procentfordeling	0%	0%	1%	1%	6%	13%	36%	31%	6%	3%	2%	1%	100%

Figur 8: Kort over fatale badeulykker i Danmark 2001-2014



Kortet viser dødsfald pga. badeulykker blandt personer med fast bopæl i Danmark samt udlændinge druknet i Danmark. Tre badeulykker kunne ikke stedfæstes og fremgår derfor ikke på kortet.

Figur 8 viser et kort med omtrentlig stedangivelse for fatale badeulykker i Danmark i perioden 2001-2014. Kortet illustrerer, at drukning i forbindelse med badning fandt sted i hele Danmark, dog særligt ved den jyske vestkyst. Andelen af badeulykker ved vestkysten har dog været faldende de senere år.

I 2014 døde 12 personer som følge af badning/svømning, hvilket er en mere end i 2013. Antallet er lidt højere end gennemsnittet af hele perioden 2001-2014, nemlig 11. Ni af de tolv dødsfald skete ved badning fra strand eller kyst. Flere af badeulykkerne skete angiveligt i forbindelse med ildebefindende.

Tabel 24: Fatale badeulykker 2001-2014, opdelt på sted og køn

	Mænd	Kvinder	I alt
Åbent hav/fjord	3	1	4
Havn	3	0	3
Sø	9	2	11
Strand/kyst	79	28	107
Svømmebassin, havnebad	15	3	18
Vandløb	1	1	2
Andet	3	0	3
Ukendt	4	0	4
I alt	117	35	152
Procentfordeling	77%	23%	100%

Langt hovedparten af kvinders badeulykker sker ud for kyst eller strand (28, 80%); blandt mænd er andelen ved strand eller kyst lidt mindre (79, 68%). En del mænd døde også i forbindelse med badning i svømmebassiner, havnebade (15, 13%) og i søer (9, 8%).

Tabel 25: Fatale badeulykker 2001-2014, opdelt på alder og køn

	Mænd	Kvinder	I alt
0-4	0	1	1
5-14	19	2	21
15-24	9	0	9
25-34	7	3	10
35-44	10	2	12
45-54	25	8	33
55-64	20	6	26
65-74	15	10	25
75+	12	3	15
Total	117	35	152
Procentfordeling	77%	23%	100%

Badeulykker sker i alle aldre. For børn i alderen 5-14 år er badning/svømning den hyppigste årsag til drukning (78% af alle drukneulykkesdødsfald i aldersgruppen).

De fleste dødsfald i forbindelse med badning/svømning sker for de 45-74 årige.

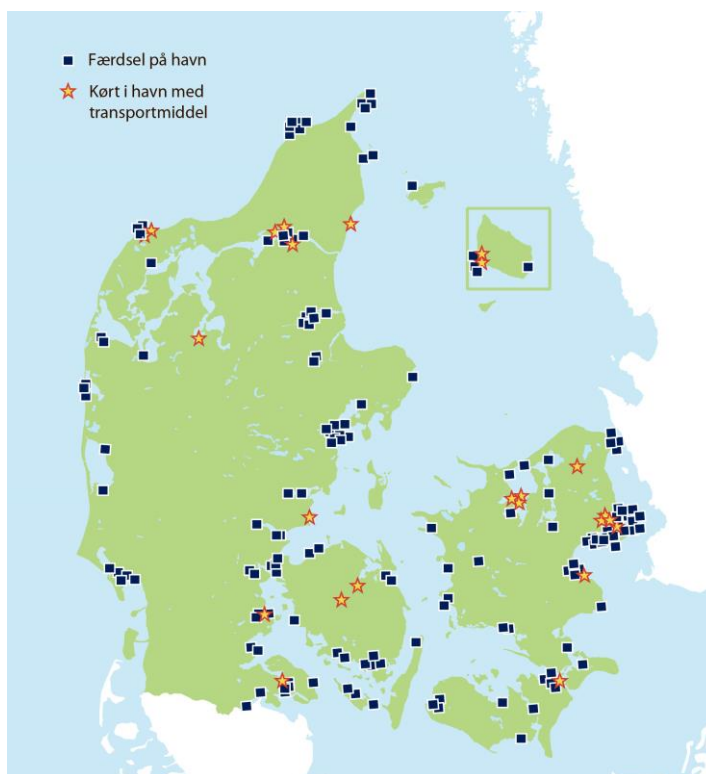
Tabellerne omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

4.6 Færdsel på havn

I perioden 2001-2014 druknede i alt 149 personer i forbindelse med færdsel på havne i Danmark. Langt hovedparten var mænd (139, svarende til 93%), og oftest var den druknede mellem 45-64 år (78, svarende til 52%). Kun 17% af ulykkerne blev overværet af andre, mens de fleste ulykker ofte først blev opdaget ved, at afdøde var savnet dagen efter af pårørende/arbejdspladsen eller blev fundet liggende livløs i havnebasinet. Som følge heraf blev genoplivning kun forsøgt i 21% af tilfældene. Mange af drukneofrene var påvirkede af alkohol (66%) og havde ofte været på værtshus eller til fest i nærheden. En stor andel færdedes i havnen, fordi de havde en båd liggende, som de ville overnatte på og faldt så i vandet på vej til båden eller på vej over i båden. I 2014 var 11 ud af de 12 drukneofre påvirket af alkohol, og otte ud af de 12 havde en båd liggende i havnen. 11 af de 12 var mænd. Dødsfaldene skete i havneområder følgende steder: Skagen, Hvide Sande, Lemvig, Randers, Aarhus, Fredericia, Kolding, Assens, Lohals, Mullerup, Roskilde, København.

Drukning som følge af færdsel på havn sker på alle tidspunkter af året og er ikke som andre typer af drukneulykker relateret til aktiviteter i sommersæsonen.

Figur 9: Kort over fatale drukneulykker i Danmark 2001-2014 i forbindelse med færdsel til fods på havn, samt hvor man er kørt i havn i bil, på cykel eller lignende.



Kortet viser drukneulykker blandt personer med fast bopæl i Danmark samt udlændinge druknet i Danmark.

Figur 9 viser et kort med stedangivelse for fatale drukneulykker i Danmark for hhv. færdsel på havn og trafikrelaterede druknedødsfald i havne. Som det fremgår skete flest drukneulykker i havne i københavnsområdet. Derudover er der sket en del dødsfald i havneområder i hhv. Hirtshals, Aalborg, Aarhus, i havne langs Jyllands østkyst og havne i det Sydfynske Øhav.

Hvor skete ulykkerne ved færdsel i havne?

Nedenfor er angivet, hvilke byer og havne ulykkerne skete i (2001-2014).

Aalborg (4): Nørresundby sejlkлуб, havnebassin ved Limfjordsværftet, Havneindløbet v. KMD, Østre havnebassin.
Assens (1): Marinaen
Augustenborg (1): Bådehavnen.
Bogense (2): Bogense havn, Bogense marina.
Brøndby (2): Brøndby Havn.
Brejning (2): Brejning havn
Dragør (1): Dragør havn.
Esbjerg (3): Fiskerihavnen, Kullerkaj, havnebassin.
Flensborg (1): Fundet v. Kollund Lillestrand
Fåborg (2): Fåborg havn (2)
Fanø, Nordby (1): Nordby havn.
Fredericia (1): Lystbådehavnen.
Frederikshavn (3): Nordre Kaj, Aalbæk havn, søsportshavn.
Frederiksværk (1): Stålværkshavnen
Gjøl (1): Gjøl havn.
Grenaa (1): Grenaa kaj.
Haderslev (3): Haderslev havn.
Hadsund (1): Fiskerihavnen.
Hanstholm (2): Havnebassinet.
Hals (1): Hals havn.
Helsingør (4): Helsingør Nordhavn (3), Helsingør lystbådehavn.
Hirtshals (6): Hirtshals havn
Holbæk (1): Holbæk havn.
Horsens (2): Lystbådehavnen, Horsens havn.
Hundested (1): Ud for Beddingevej.
Hvide Sande (1): Havnen.
Hvidovre (1): Hvidovre havn.
Ishøj (2): Ishøj havn.
Kalundborg (1): Færgelejet ved samsøfærgeren.
Kalvø (2): Kalvø lystbådehavn, Kalvø bådelaug.
Kastrup (2): Kastrup lystbådehavn, Kastrup marina.
Kerteminde (2): Ved Marinavej, Sønder havnekaj.
Kolding (1): Marina syd.
Korsør (1): Korsør havn v. fæstningskajen.
København (14): Langebro, Nyhavnskanal ved Nyhavn (3), Christianshavn (2), havnen sejlkлубvej, Trangraven ved Prinsessegade, Lautrupskaj, Langelinie lystbådehavn, havnebassin ved husbåd, havnebassin, Nordhavn ved Svaneknoppen, Lynetten lystbådehavn, Islands Brygge.
Køge (4): Køge havn.

Lemvig (2): Lemvig havn.
Lohals (1): Havnen
Læsø, Vesterø (1): Havnebassin, Vesterø havn.
Mariager (1): Mariager havn.
Marstal (1): Marstal havn.
Middelfart (2): Lillebælt ved Gl. Strandvej; Middelfart Marina
Mullerup (1): Havnen.
Nakskov (2): Nakskov havn.
Nexø (1): Nexø havn
Nykøbing F (1): Nykøbing F. havn ved Sam Tank.
Nysted (1): Nysted havn.
Nykøbing Sj. (1): Nykøbing Sjællands lystbådehavn.
Næstved (2): Næstved havn.
Præstø (1): Stavreby havn.
Randers (6): Motorbådshavnen, Havnebassinet ud for bådvenget 14, Energikaj, Åudløbet ved lystbådehavnen Bådevenget. Gudenå v. Randers havn, sydlige havnebassin øst for cykelbroen.
Ringkøbing (2): Ringkøbing havn, Bork havn.
Roskilde (1): Kaj v. Strandgade.
Rødvig (1): Rødvig havn.
Rønne (3): Rønne havn (2), yderste mole Rønne havn.
Sakskøbing (2): Vandet ud for Havnegade 4; Sakskøbing havn.
Skagen (4): Skagen havn.
Skibby (1): Skuldelev Havn.
Stege (1): Stege havn.
Struer (1): Struer industrihavn.
Stubbekøbing (1): Havnebassinet østre havn.
Svendborg (4): Svendborg havn (2), Svendborg lystbådehavn (2).
Sønderborg (5): Sønderborg lystbådehavn, Sønderborg havn, Færgelejet Fynshav, Marinaen; v. Kongebroen.
Thorsminde (2): Thorsminde havn.
Vallensbæk (1): Vallensbæk havn.
Vejle (1): Vejle havn.
Vildsund (1): Vildsund havn.
Vordingborg (2): Sydhavn, havn.
Ærøskøbing (2): Ærøskøbing havn(2).
Aarhus (8): Aarhus havn kaj 27, bassin 8, kaj 85 i containerhavn, ved Nordhavns-
 gade, Marselisborg lystbådehavn, ved Fiske-
 rivej, Aarhus havn ved Borneovej.

Uoplyst havn (3).

4.7 Andre til stede på ulykkestidspunktet

I de fleste tilfælde var der ikke andre til stede, da drukneulykken indtraf (53%). Dette gjaldt specielt ulykkerne i badekar (88%), ved færdsel på havn (78%) samt de ulykker, hvor aktiviteten, der gik forud for drukneulykken, var uoplyst (79%). Omvendt var der ofte andre til stede ved badeulykkerne (61%) og ved ulykker relateret til fritidsaktiviteter med båd (56%) (tabel 26).

Tabel 26: Andre til stede ved fatale drukneulykker 2001-2014, opdelt på aktivitet

	Alene	Andre til stede	Uoplyst	I alt
Badning, svømning	36	92	24	152
Bad i badekar	14	2	0	16
Båd, fritidsaktivitet	71	104	10	185
Arbejdsrelateret fiskeri	9	12	13	34
Dykning	0	23	0	23
Fritidsfiskeri fra land	19	5	0	24
Trafik	19	15	2	36
Færdsel på havn	116	25	8	149
Andre aktiviteter	47	26	12	85
Uoplyst	135	3	33	171
I alt	466	307	102	875
Procent	53%	35%	12%	100%

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

4.8 Genoplivning forsøgt

I en del tilfælde blev genoplivning forsøgt i forbindelse med drukneulykker (33%), specielt efter badeulykker (63%). Nogle gange var der ikke andre til stede på ulykkestidspunktet, men genoplivning blev alligevel forsøgt ved fundet af den druknede (tabel 27).

Tabel 27: Genoplivningsforsøg, opdelt på aktivitet forud for druknehændelserne. Perioden 2001-2014

	Genoplivning forsøgt				
	Ja	Nej	Uoplyst	Total	Procent* genoplivet
Badning, svømning	96	18	38	152	63%
Bad i badekar	6	4	6	16	38%
Båd, fritidsaktivitet	59	64	62	185	32%
Arbejdsrelateret fiskeri	7	10	17	34	21%
Dykning	17	2	4	23	74%
Fritidsfiskeri fra land	5	2	17	24	21%
Trafik	12	6	18	36	33%
Færdsel på havn	31	51	67	149	21%
Andre aktiviteter	35	16	34	85	41%
Uoplyst	21	56	94	171	12%
I alt	289	229	357	875	33%

**) Beregnet af alle uanset om der er oplysninger, da manglende oplysninger om genoplivning oftest er udtryk for at der ikke var genoplivningsforsøg.*

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

4.9 Børns drukneulykker

Børn defineres i denne rapport som personer under 18 år. I alt døde 53 børn i perioden 2001-2014 som følge af en drukneulykke. I 2014 døde et barn som følge af drukning.

De seneste seks år (2009-2014) har antallet af druknede børn været lavt med en til to druknede om året. Det nuværende antal er markant lavere end i begyndelse af 00'erne, hvor der årligt var mellem fire og syv børn, der mistede livet i en drukneulykke (tabel 28).

Aldersfordelingen af drukneulykker hos børn er vist i tabel 29. Der ses en klar aldersmæssig opdeling i omstændighederne ved drukneulykker blandt børn. De mindste børn på nul til fire år druknede oftest i badekar og i vandhuller nær hjemmet såsom havebassiner og fiskedamme (indeholdt i kategorien 'andre aktiviteter' i tabel 29) og svømmebassiner. Børn i aldersgruppen fem til ni år druknede oftest ved badning ved kysten, i søer og i svømmebassiner, og samme mønster ses for de 10 til 14 årige. For de ældste i aldersgruppen 15 til 17 år var der tre drukneulykker i

forbindelse med færdsel på havn. Som blandt de voksne var der store kønsforskelle i børneulykkerne, hvor drengene (83%) var langt mere udsatte end pigerne (17%).

Tabel 28: Fatale drukneulykker blandt 0-17 årige børn i perioden 2001-2014, opdelt på år og køn

	Dreng	Piger	I alt
2001	5	0	5
2002	6	1	7
2003	3	1	4
2004	3	3	6
2005	5	0	5
2006	5	2	7
2007	5	0	5
2008	6	0	6
2009	1	0	1
2010	1	1	2
2011	1	0	1
2012	1	0	1
2013	1	1	2
2014	1	0	1
I alt	44	9	53

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

Tabel 29: Fatale drukneulykker blandt 0-17 årige børn 2001-2014, opdelt på alder og aktivitet

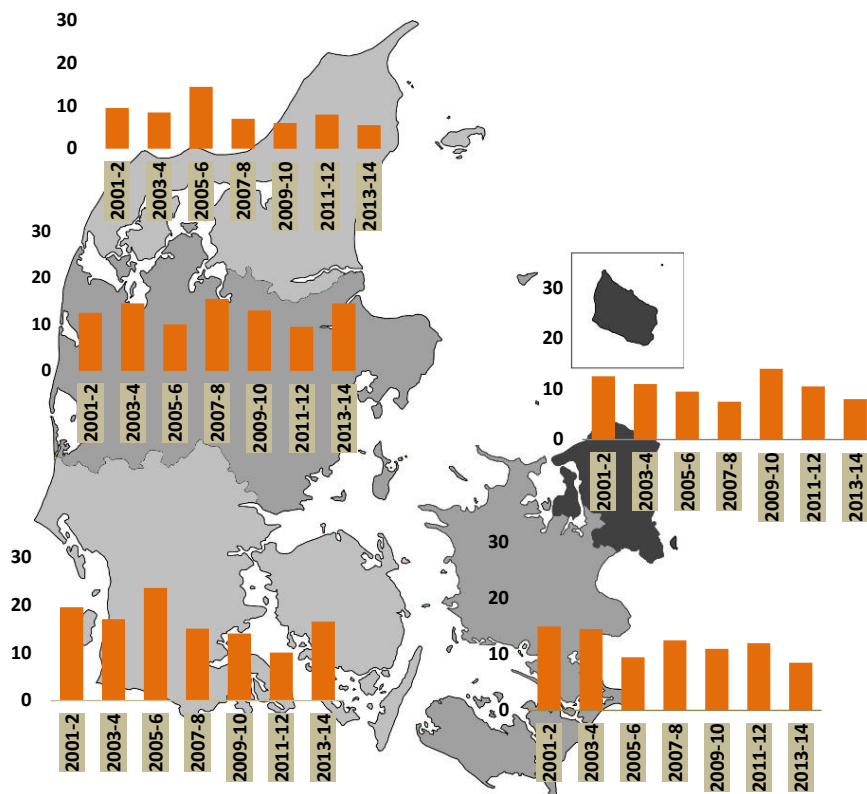
Alder	Badning, svømning	Bad, badekar	Trafik	Færdsel på havn	Andre aktiviteter	Uoplyst	I alt
0	0	2	0	0	0	0	2
1-4	1	1	0	0	10	3	15
5-9	14	0	0	0	2	3	19
10-14	7	0	0	0	0	1	8
15-17	2	0	1	3	0	3	9
I alt	24	3	1	3	12	10	53

Tabellen omfatter både danskere og udlændinge. Danskere forstås her som personer med fast bopæl i Danmark, mens udlændinge omfatter bl.a. turister, sejlere og fiskere.

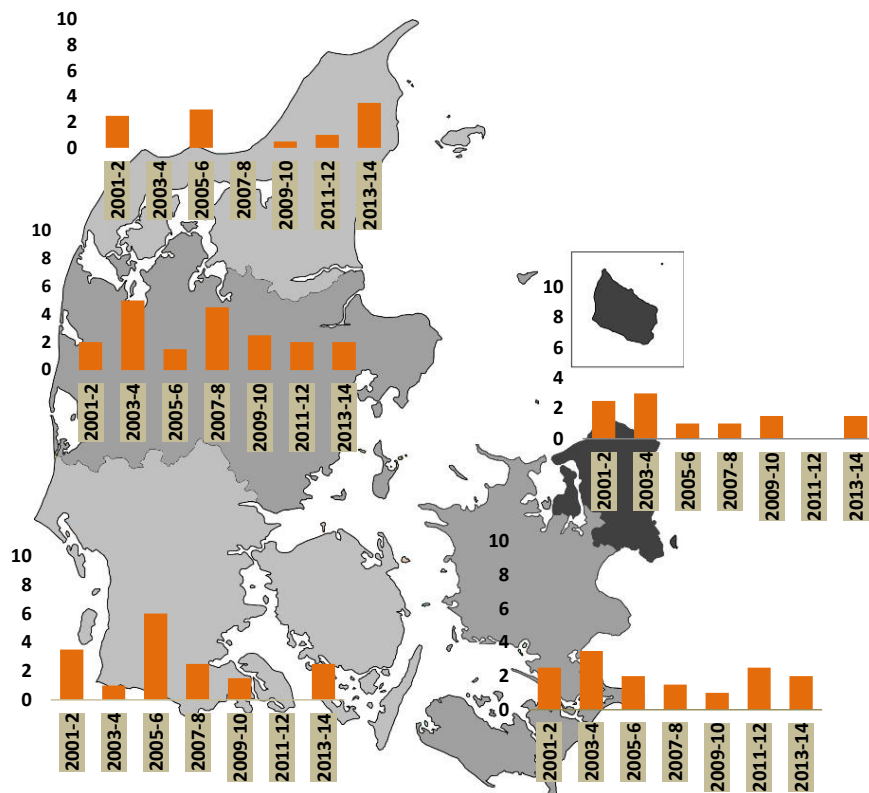
4.10. Fatale drukneulykker i regionerne

Som det fremgår af kortene, forekommer drukneulykker ikke jævnt fordelt over Danmark. De følgende figurer viser, hvordan fordelingen er på de fem regioner og udviklingen fra 2001 til 2014. Forekomsten af druknedødsfald er antal årligt, og altså ikke korrejeret for forskelle i befolkningstal i regionerne.

Figur 10: Antal fatale drukneulykker 2001-2014, årligt gennemsnit opgjort på regioner

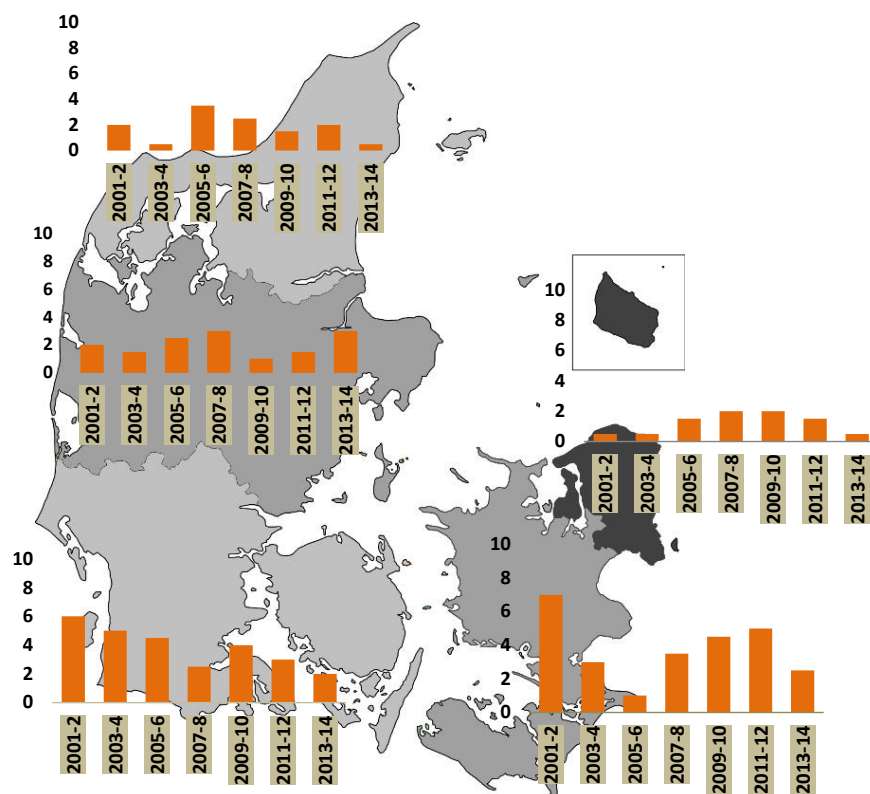


Figur 10 viser, at Region Syddanmark har flest drukneulykker og Region Nordjylland færrest. Sidstnævnte har dog også den mindste befolkning. Tendensen til færre drukneulykker er tydeligst i Region Nordjylland.

Figur 11: Antal fatale badeulykker 2001-2014, årligt gennemsnit opgjort på regioner

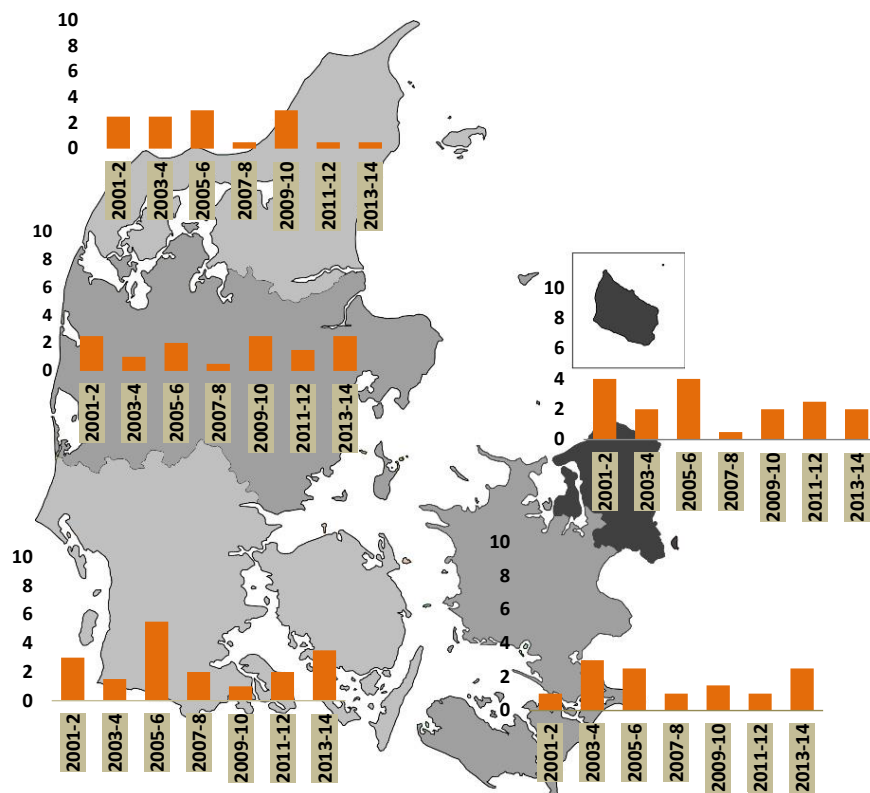
Figur 11 viser forekomsten og udviklingen i badeulykker i de enkelte regioner. Tallene er dog så små, at variationerne over tid i høj grad skyldes tilfældigheder. På denne figur har turisters drukning en betydelig indflydelse, især i de jyske regioner på grund af badeulykker ved Vestkysten.

Figur 12: Antal fatale drukneulykker i forbindelse med fritidsaktiviteter i båd 2001-2014, årligt gennemsnit opgjort på regioner



Figur 12 viser forekomsten og udviklingen i drukneulykker i forbindelse med fritidsaktiviteter i båd. Region Syddanmark og Region Sjælland har flere ulykker end de øvrige regioner i forhold til befolkningstallet. Forklaringen kan muligvis være, at disse regioner har farvande, som ofte benyttes af sejlere og fritidsfiskere. I Region Syddanmark er der en faldende tendens.

Figur 13: Antal fatale drukneulykker i relation til færdsel på havn 2001-2014, årligt gennemsnit opgjort på regioner



Figur 13 viser udviklingen og fordelingen af drukneulykker ved fald i havn i forbindelse med færdsel til fods i havneområdet.

5. Druknedødsfald blandt danskere druknet i Danmark 1970-2014

I dette kapitel beskrives udviklingen i fatale drukneulykker over en periode på 45 år. Det officielle Dødsårsagsregister indeholder alene oplysninger om personer med fast bopæl i Danmark, som er døde i Danmark. **Derfor indgår udlændinge (dvs. f.eks. turister, fiskere og sejlere) ikke i datamaterialet i dette kapitel.** Druknedødsfald i Grønland og på Færøerne indgår heller ikke i opgørelserne i dette kapitel.

5.1 Omfang

I alt 7.820 danskere døde i perioden 1970-2014 ved drukning i Danmark. Heraf var 3.362 (43%) drukneulykker, 3.706 (47%) selvmord ved drukning, 36 drab (0,5%), mens døds måden for 716 (9%) druknetilfælde var ubestemt.

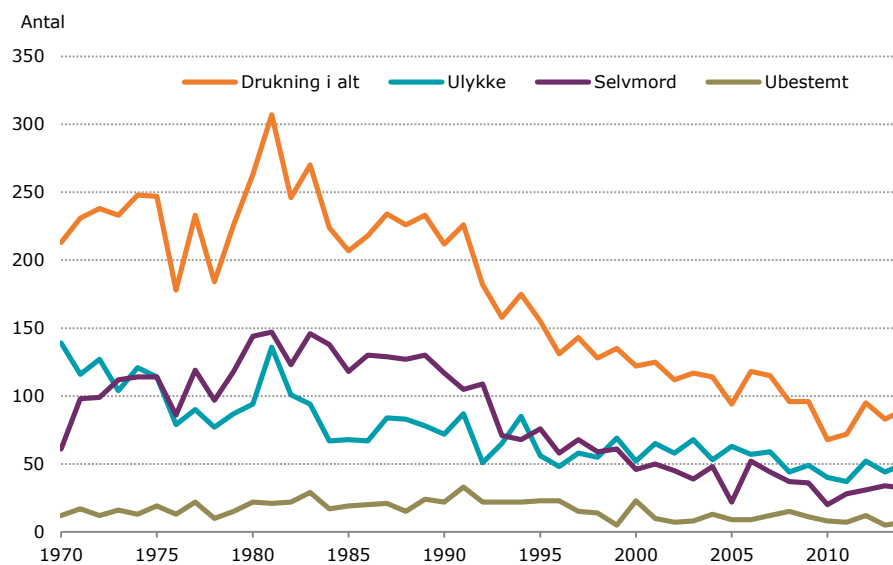
5.2 Udvikling over tid

Det årlige antal af danskere, der er døde som følge af drukning i Danmark – ulykker såvel som selvmord og drab – faldt markant i perioden 1970-2014 fra 213 til 89, med et maksimum på 307 i 1981 og et minimum på 68 i 2010. Antallet af fatale drukneulykker faldt fra 139 i 1970 til 49 i 2014, med minimum på 37 i 2011 (figur 14 + bilagstabel B1).

Fatale drukneulykker blandt kvinder har ligget på et lavt og faldende niveau i hele perioden (figur 15 + bilagstabel B2).

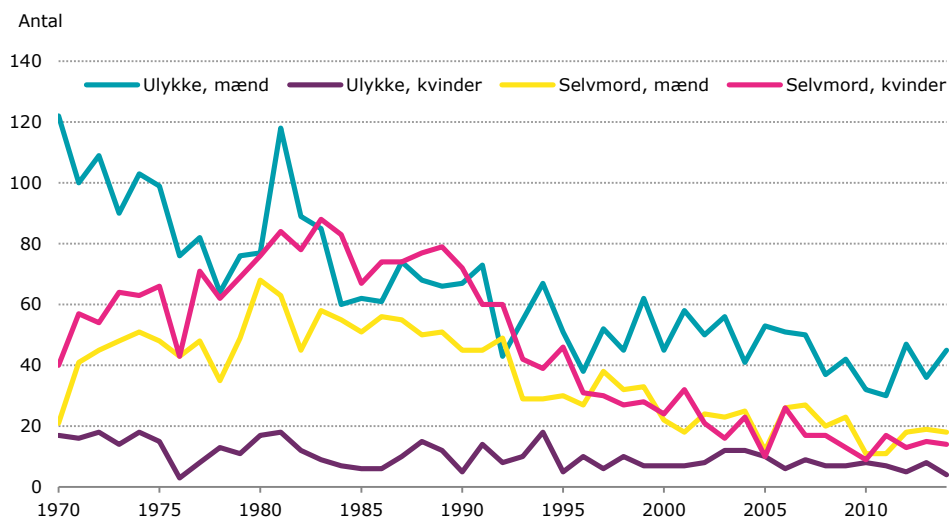
Udviklingen i antallet af selvmord ved drukning viste et andet mønster: Perioden 1970-1981 var kendetegnet ved en stigning i antallet af selvmord fra 61 til 147, mens den efterfølgende periode frem til 2014 var karakteriseret af et markant fald. Særligt kvinders selvmord ved drukning er faldet markant fra 1980'erne og frem til 2014 (figur 15).

Figur 14: Danskere druknet i Danmark i perioden 1970-2014, opdelt på dødsårsag



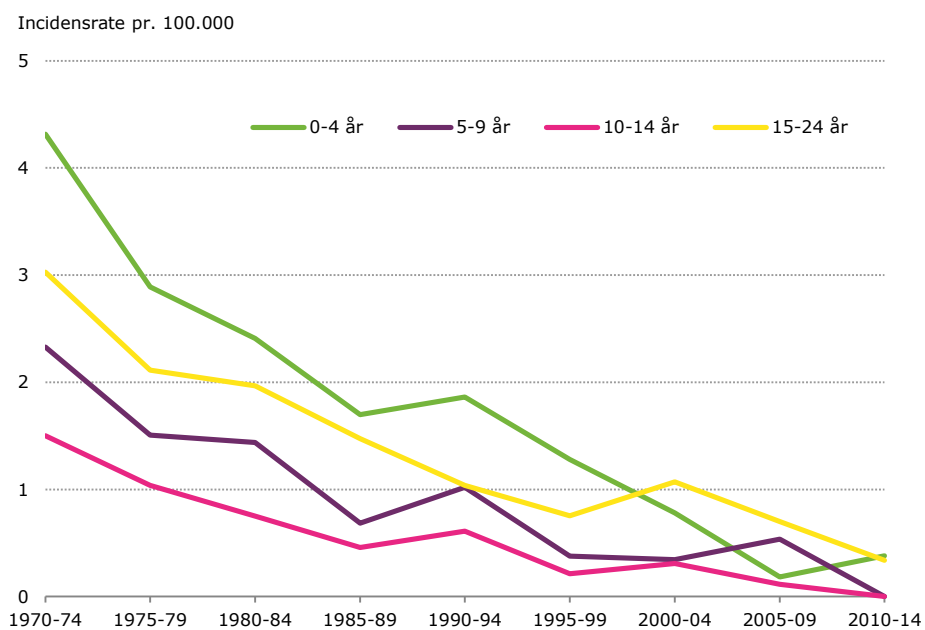
Figuren omfatter alene danskere, dvs. personer med fast bopæl i Danmark.

Figur 15: Danskere druknet i Danmark som følge af ulykke eller selvmord i perioden 1970-2014, opdelt på køn

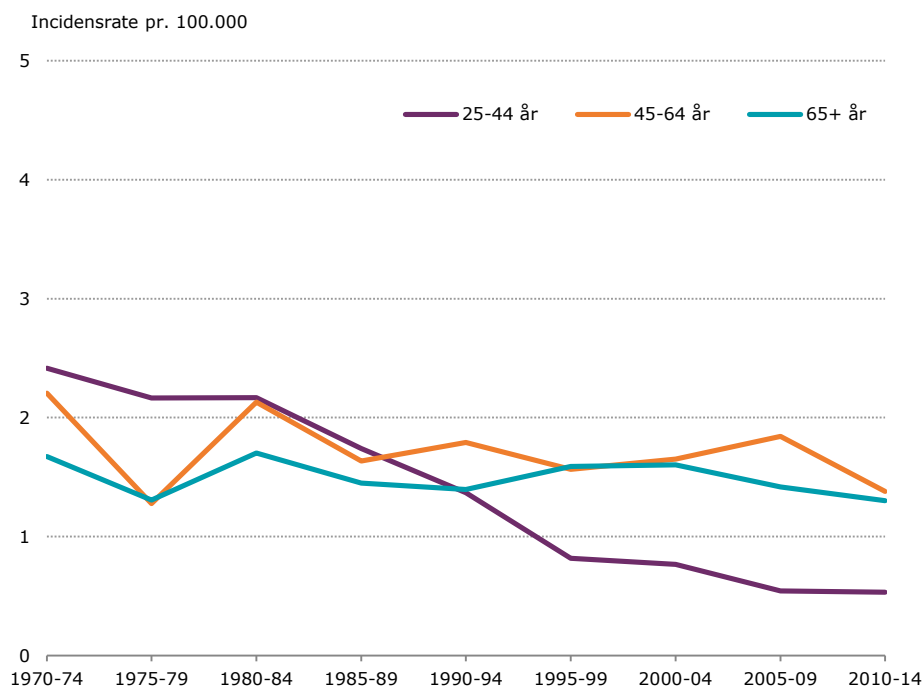


Figuren omfatter alene danskere, dvs. personer med fast bopæl i Danmark.

Figur 16: Danskere druknet ved ulykke i Danmark i perioden 1970-2014, fordelt på aldersgrupper, op til 24 år. Rater pr. 100.000 indbyggere.



Figuren omfatter alene danskere, dvs. personer med fast bopæl i Danmark.

Figur 17: Danskere druknet ved ulykke i Danmark i perioden 1970-2014, fordelt på aldersgrupper, fra 25 år. Rater pr. 100.000 indbyggere

Figuren omfatter alene danskere, dvs. personer med fast bopæl i Danmark.

Figur 16 og 17 viser udviklingen igennem de seneste 45 år. Overordnet er der en faldende tendens for alle aldersgrupper under 45 år. Antallet af fatale drukneulykker pr. 100.000 indbyggere i aldersgrupperne nul til 44 år er faldet i perioden, og for alle aldersgrupperne under 45 år har raten siden 2005 ligget konstant under én pr. 100.000 indbyggere. Blandt personer over 45 år er der ikke noget entydigt fald. Figuren illustrerer samtidig, at personer over 45 år har den højeste risiko for at dø ved en drukneulykke, mens børn under 15 år har den laveste risiko.

6. Selvmord ved drukning

6.1 Omfang og udvikling

I perioden 2001-2014 begik 534 personer selvmord ved drukning i Danmark. Antallet af selvmord ved drukning har været svagt faldende i perioden. Der var lidt flere mænd end kvinder (53% mænd og 47% kvinder) blandt ofrene. Selvmord ved drukning var hyppigst blandt personer over 45 år og særligt blandt de 75+ årige (tabel 30). Selvmord ved drukning er jævnt fordelt over året, dog er der lidt færre i januar og februar, men det kan skyldes tilfældigheder.

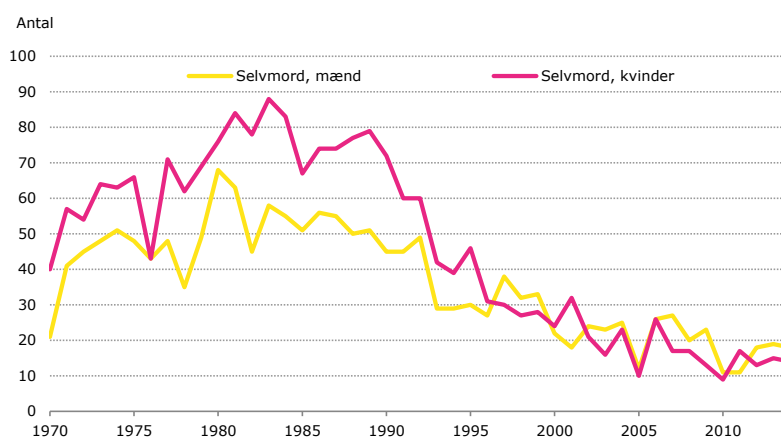
Tabel 30: Selvmord ved drukning, opdelt på aldersgrupper og år, 2001-2014

Alder	Gns. 2001- 2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	I alt	Rate pr. 100.000 [§]
15-24	0,7	1	0	0	0	0	0	3	9	0,1
25-34	2,4	1	3	1	1	3	3	1	30	0,3
35-44	4,3	1	3	2	2	4	4	0	46	0,4
45-54	9,3	6	5	4	2	8	5	4	99	0,9
55-64	10,0	10	6	2	8	7	7	6	116	1,1
65-74	7,3	13	6	6	5	6	13	5	105	1,5
75+	10,1	6	13	6	10	4	3	14	127	2,3
Total	44,1	38	36	21	28	32	36*	34*	534	0,7

*) En person med uoplyst alder §) Kun danskere indgår her

Antallet af personer, der begår selvmord ved drukning, har været faldende siden 1981, særligt blandt kvinder (figur 18). Faldet i antallet af selvmord ved drukning er næsten dobbelt så stort som faldet i antallet af selvmord generelt ⁽⁶⁾

Figur 18: Selvmord ved drukning 1970-2014 for mænd og kvinder



Figuren omfatter alene danskere, dvs. personer med fast bopæl i Danmark.

6.2 Sted for hændelsen

Havne var det sted, hvor flest personer valgte at tage deres eget liv (33%), at gå ud i vandet fra kysten ved strand eller andet var næst hyppigste lokalitet (18%), mens søer var tredjehyppigste valg (16%). Derudover var der blandt de mandlige ofre en større andel, der benyttede broer til at springe ud fra og at drukne sig i forskellige former for vandløb. Flere kvinder end mænd foretrak at gå ud fra kysten, og kvinder valgte også oftere at drukne sig i eget badekar (tabel 31).

Tabel 31: Selvmord ved drukning, opdelt på sted og køn, 2001-2014

	Mænd	%	Kvinder	%	I alt	%
Åbent hav, fjord	4	1%	7	3%	11	2%
Havn	102	36%	77	31%	179	33%
Sø	40	14%	44	18%	84	16%
Kyst	46	16%	52	21%	98	18%
Svømme-/havnebassin	2	1%	1	0%	3	1%
Badekar	10	4%	22	9%	32	6%
Bro	38	13%	14	5%	52	10%
Vandløb	25	9%	13	5%	38	7%
Andet	11	4%	7	3%	18	3%
Ukendt	7	2%	12	5%	19	4%
I alt	285	100%	249	100%	534	100%

6.3 Årsager til selvmord ved drukning

En gennemgang af dødsattester i perioden 2001-2011^[6], hvor dødsårsagen var selvmord ved drukning, viste, at ofrene ofte led af depression. I mindst 60% af selvmordene ved drukning var depression beskrevet som en medvirkende faktor til selvmordet. I det hele taget blev sygdom, egen eller nogle i nærmeste familie, og psykiske lidelser hyppigt beskrevet som nogle af de bagvedliggende årsager til selvmordet. En del ofre led af psykiske lidelser, så som skizofreni, manio-depressivitet, paranoia o.a., andre led fysisk og psykisk pga. svær sygdom og stærke smerter. Ofte var et alkohol- og/eller medicinmisbrug gået forud for selvmordet. Derudover skete en del af selvmordene umiddelbart i forbindelse med svære begivenheder i eget eller familiens liv; f.eks. at ægtefællen eller et barn døde, personen fik stillet en tung/uhelbredelig sygdomsdiagnose, mistede sit arbejde, gik konkurs el. lign.

7. Metode

7.1 Begreber anvendt i rapporten

Druknedød: Inklusion af dødsfald som drukning har som udgangspunkt været, at den tilgrundliggende dødsårsag på dødsattesten var angivet som drukning (submersio). Dødsfald som følge af nedkøling i vand samt dødsfald, hvor dødsårsagen angives som en følgevirkning af drukning, er også medtaget, da det kan være svært at bestemme den egentlige årsag til druknedødsfaldet; disse udgør ca. 1 %. Medtaget er også dødsfald, hvor dødsårsagen angives som en følgevirkning af nærdrunkning. Senfølgerne medregnes, da dette netop angiver, at drukning er den tilgrundliggende årsag til dødsfaldet. Ved flere dødsfald har en obduktion fundet sted, og i disse tilfælde har det været dødsårsagen bestemt ved obduktion, som var den bestemmende faktor. Dødsfald i vandet, hvor den tilgrundliggende årsag er andet end drukning, f.eks. dykkersyge eller hjertestop, er ikke inkluderet i undersøgelsen.

Blandt ulykkestyper, der inkluderes er følgende:

- Drukning i vand.
- Drukning i andre flydende medier (f.eks. gylle).
- Senfølge af ikke-fatal druknehændelse.
- Dødsfald som følge af nedkøling i vand.

Fejlkodning af dødsårsag på dødsattesten er selvfølgelig en mulighed. Således kan det ikke udelukkes, at dødsfald som følge af hjerteanfald eller lignende, mens man er i vandet, undertiden kodes som drukning på dødsattesten og derfor medtages i indeværende undersøgelse, hvis anfaldet og døden indtræffer, mens afdøde var i vand. Omvendt kan dødsfald, hvis egentlige årsag var drukning, blive kodet som hjerteanfald og ikke drukning på dødsattesten, og i sådanne tilfælde vil druknetilfældet ikke altid optræde i denne rapport. I praksis er der en række tilfælde, hvor der er information om at personen er druknet, og hvor der ikke er fundet en dødsattest, der angiver drukning som dødsårsag. I disse tilfælde er der foretaget en vurdering ud fra de tilgængelige oplysninger. Hvis der er tale om en udlænding, eller hvis liget ikke er fundet, er personen registreret som druknet. Hvis personen har ligget så længe i vandet at dødsårsagen næppe kan bestemmes, registreres denne også som druknet. Hvis der er klare tegn på at personen er død af hjertestop, er vedkommende ikke medtaget.

Døds måde: Angiver om dødsfaldet skyldtes henholdsvis ulykke, drab, selvmord eller er ubestemt mht. døds måde (typisk fordi det ikke kan afgøres, om der er tale om en ulykke eller selvmord).

Danskere: Refererer i rapporten til herboende personer med en registreret fast bopæl i Danmark på død tidspunktet. Danskere døde i udlandet registreres ikke i Dødsårsagsregisteret og er således ikke inkluderet i tabellerne i kapitlerne 3-5.

Udlændinge: Anvendes i rapporten om personer uden en fast bopæl i Danmark, som er druknet i Danmark. Typisk vil der være tale om turister, fritidssejlere eller erhvervsfiskere, men også danskere bosat i udlandet. Grønlandere og færinger betragtes i denne sammenhæng som udlændinge.

7.2 Datakilder og analyser

Undersøgelsen gør brug af følgende datakilder:

- Dødsårsagsregisteret, Sundhedsstyrelsen/Sundhedsdatastyrelsen/Statens Serum Institut¹.
- Dødsattester for druknede danskere og i et vist omfang udlændinge, Sundhedsstyrelsen/Sundhedsdatastyrelsen/Statens Serum Institut¹.
- Rapporter over redningsaktioner i danske farvande, politirapporter og avisartikler samlet af Søsportens Sikkerhedsråd, Søfartsstyrelsen (for perioden 2002-2014).
- Informationer fra aviser og andre medier indsamlet af TrygFonden og Rådet for Større Badesikkerhed, suppleret med søgninger i Infomedia og på internettet.
- Oplysninger om danskere druknet i udlandet fra SOS International.

(1) Dødsårsagsregisteret

Registeret rummer data om alle dødsfald blandt personer med fast bopæl i Danmark, som er døde i Danmark. Registeret er aktuelt opdateret til og med 2014. I perioden 2001-2006 blev dødsattesterne indsendt til Sundhedsstyrelsen som papir, men fra 2007 sker indberetning via en elektronisk formular. Registeret dannes ud fra oplysninger på dødsattesten, der er udfyldt af en læge ved ligsyn. Dødsattesten er først og fremmest et retsligt dokument, der attesterer, at en læge har konstateret sikre dødstegn ved ligsynet, og at liget må begraves. Dødsattesten rummer tillige oplysninger om den tilgrundliggende og de medvirkende årsager til dødsfaldet og en angivelse af den formodede dødsårsag: naturlig død (sygdom), ulykke, selvmord, drab eller ubestemt dødsårsag. Dødsårsag kodes i overensstemmelse med WHO's retningslinjer og ud fra den internationale sygdomsklassifikation i perioden 1970-1993 ICD-8 og siden 1994 ICD-10.² Den tidligere klassifikation, ICD-8, rummede ikke de samme muligheder for at karakterisere dødsårsagen som ICD-10, hvor der er specifikke koder, der kan tilkende give en række ydre omstændigheder ved dødsfald betinget af ulykke, selvmord eller drab.

Det er den læge, der udsteder dødsattesten, som umiddelbart påfører den tilgrundliggende dødsårsag og eventuelle medvirkende dødsårsager og angiver dødsårsagen, dvs. naturlig død, ulykke, selvmord, drab (vold) eller uoplyst dødsårsag. Lægen angiver også de tilhørende ICD-10 koder for dødsårsager og disse registreres i Dødsårsagsregisteret. Ved dødsfald som drukning skal dødsfaldet anmeldes til politiet, og der vil i de fleste tilfælde blive foretaget et retslægeligt ligsyn ved en embedslæge eller vikarierende embedslæge, som skal medtage oplysninger fra politirapport på dødsattesten. Det sker dog ikke i alle tilfælde.

Dødsårsagsregisteret indeholder bl.a. oplysninger om dødsdato, dødssted/findested, bopælskommune, dødsårsager og dødsårsag samt angivelse af, hvilken type ligsyn der er udført, enten ligsyn ved egen læge eller sygehuslæge eller retslægeligt ligsyn, som udføres af en embedslæge og politi. Registeret rummer også oplysning om, hvorvidt der er foretaget en obduktion med henblik på at fastslå dødsårsag og dødsårsag.

¹ Statens Serum Institut overtog i 2012 opgaven med sundhedsdokumentation fra Sundhedsstyrelsen, herunder driften af sundhedsregistre. I 2015 blev Sundhedsdatastyrelsen oprettet, og overtog opgaven fra Statens Serum Institut.

² ICD er WHO's internationale system til klassifikation af sygdomme og andre helbredsrelaterede lidelser. ICD er en forkortelse for International Classification of Diseases. ICD-10 er således den tiende udgave af dette system.

Praksis for udstedelse af dødsattest

Ethvert dødsfald i Danmark, der ikke umiddelbart skønnes at være forårsaget af sygdom eller alderdom, skal anmeldes til politiet, der sammen med den stedlige embedslæge afgør, om der skal afholdes et retslægeligt ligsyn, og her tages stilling til, om der skal foretages yderligere undersøgelser af dødsfaldet, obduktion eller retskemiske analyser. Det betyder, at alle dødsfald ved drukning undersøges af politiet, som har pligt til at indhente en række oplysninger om omstændighederne ved dødsfaldet, såsom hvornår afdøde sidst var set i live, findested, tidligere selvmordsforsøg, psykisk sygdom, særlige livsbegivenheder forud for dødsfaldet m.m. Disse oplysninger videregives til den embedslæge, der afholder ligsynet sammen med politiet, og det er ud fra disse oplysninger og en undersøgelse af liget, at embedslægen træffer afgørelse om døds måde, dvs. om drukningen var at betragte som et selvmord, ulykke eller evt. et drab. I en række tilfælde kan døds måden ikke fastslås ud fra oplysningerne, og døds måden angives da som ubestemt.

(2) Gennemgang af dødsattester for danskere druknet i Danmark

Til den mere detaljerede analyse af drukning i perioden 2001-2014 har vi opbygget et datasæt over druknedødsfald baseret på oplysninger fra kopier af dødsattester og de supplerende kilder. Dødsattester indhentet til dette datasæt blev udvalgt fra følgende dødsårsager, der angiver drukning: V90, V92, W65-W74, X31, X38, X39, X71, X92, Y21 eller en af diagnoserne T68 (nedkøling), T75.1 (drukning).

Datasættet inkluderer såvel umiddelbare druknedødsfald, som dødsfald kodet som senfølge af drukneulykke, så længe drukneulykken skete i den undersøgte periode 2001-2014. Dødsfald, som ikke skyldtes drukning, blev ekskluderet efter en gennemgang af dødsattesten. Dette drejer sig primært om dødsfald som følge af nedkøling, der ikke er sket i vand, samt om dødsfald, der førte til, at man faldt i vandet. Dødsattesterne bør indeholde en beskrivelse af omstændighederne omkring dødsfaldet, herunder oplysninger om afdødes sidste gøremål, livssituation og helbred. Disse oplysninger gives af vidner, læger og afdødes familie og venner, men oplysningerne mangler i en række tilfælde. Derudover indeholder dødsattesterne oplysninger om eventuel obduktion, hvis en sådan er udført, og disse oplysninger havde forrang, hvis de var modstridende med andre oplysninger i dødsattesterne.

Som følge af ændringerne mht. elektronisk indberetning viste det sig, at oplysningerne på dødsattesten ofte var mere mangelfulde end i tidligere år. Desuden manglede ca. 5% af dødsattesterne i denne periode. Vi har derfor især for perioden 2007 og frem fundet det væsentligt at supplere med andre datakilder.

Til belysning af, hvor mange udlændinge der drukner i Danmark, søgte vi oplysninger i Sundhedsstyrelsens/Statens Serum Instituts arkiver, som indeholder kopier af dødsattester for udlændinge døde i Danmark. Vi håndsorterede alle dødsattester i perioden 2001-2006 samt 2009-2010 og fandt de tilfælde, hvor drukning var anført som dødsårsag. For årene 2007, 2008 og 2011 fandt og leverede Sundhedsstyrelsen selv de relevante kopier af dødsattester til os. Sundhedsstyrelsen mener, at der er enkelte dødsattester, som aldrig når deres arkiver, da der ikke tages kopi, før dødsattesten med liget sendes tilbage til hjemlandet. Derudover var en del af dødsattesterne mangelfulde, hvorfor det ikke altid har været muligt at afgøre, om drukning var årsag til dødsfaldet. Disse blev ekskluderet. I de senere år er oplysninger om udlændinge druknet i Danmark alene baseret på oplysninger fra presseklip.

(3) Informationer fra Søsportens Sikkerhedsråd

Søsportens Sikkerhedsråd samler oplysninger om redningsaktioner til havs, herunder redningsrapporter, politirapporter, dødsattester og avisudklip. Disse blev gennemgået for perioden fra 2002 og frem for at undersøge, om der var tilfælde af druknedød, som ikke var registreret i Dødsårsagsregisteret, og for at finde de relevante oplysninger for disse dødsfald. Oplysninger for 2001 var desværre ikke tilgængelige.

(4) Informationer fra aviser og andre medier

Vi har benyttet oplysninger fra Rådet for Større Badesikkerheds offentliggjorte oplysninger om badeulykker, primært baseret på avisartikler for 2007 og 2008. Fra 2009 og frem har vi desuden haft adgang til rådets opgørelser over presseklip for alle drukneulykker. For 2009 og frem er presseklip vedr. drukning indsamlet af TrygFonden indgået som yderligere supplement. I perioden 2007 og frem har vi i tilfælde, hvor oplysninger manglede om druknedødsfaldet, søgt i Infomedia samt på internettet for at finde yderligere oplysninger, som kunne belyse ulykkessted og hændelsen, herunder døds måden.

(6) Informationer fra SOS International

SOS International har været behjælpelige med at stille data til rådighed om danskere som døde pga. drukning i udlandet, og som har brugt deres assistance til hjemtransport eller andet.

7.3 Revurdering af døds måde

Ved gennemlæsningen af dødsattesterne var der i en række tilfælde umiddelbart tvivl om klassifikationen af døds måde. Der er derfor gennemført en revurdering af dødsattesterne med henblik på tolkningen af døds måde. Denne revurdering er foretaget med baggrund i erfaring inden for retsmedicin og kodepraksis i Sundhedsstyrelsens medicinalstatistiske afdeling. Døds måde ved hvert enkelt druknetilfælde er således revurderet ud fra en gennemgang af oplysningerne på dødsattesten, hvor oplysninger om omstændigheder ved drukning, findested og forudgående omstændigheder har haft betydning. De seneste år er der dog kun i meget begrænset omfang foretaget en revurdering.

Overgangen til elektronisk indberetning af dødsattester betyder som beskrevet, at det er dødsattestudstedende læge, der direkte koder den tilgrundliggende og de medvirkende dødsårsager til Dødsårsagsregisteret. I forhold til tidligere praksis er der på en relativ stor andel af de elektronisk indberettede dødsattester ingen oplysninger om omstændighederne ved dødsfaldet, og i en del tilfælde er kodningen af dødsårsag/dødsårsager ukorrekt. I nogle tilfælde mangler der angivelse af døds måde. Der er i Sundhedsstyrelsen i et vist omfang foretaget en omkodning af diagnoserne, og kvaliteten fra 2010 og frem ser ud til at være forbedret betydeligt i forhold til perioden 2007-2009.

I 2014 skete der følgende revurdering af døds måde:

Af druknedødsfaldene kodet som ulykke i Dødsårsagsregisteret, blev et dødsfald efterfølgende revurderet til ubestemt døds måde.

Eksempler på beskrivelse kodet som ulykke

Fundet druknet i å med åben gylp. Havde været på værtshus.

Fundet i vandet, formentlig ved at sætte garn

Eksempler på beskrivelse kodet som selvmord

Fundet i sø, depressiv, tidligere selvmordsforsøg.

Kørt i havnen. Efterladt afskedsbrev.

Fundet livløs i badekar. Overdosis medicin i kroppen

Eksempler på beskrivelse kodet som ubestemt døds måde

Lig fundet i strandkanten.

Fundet i sø. Havde være nedtrykt. Ikke opfattet som selvmordstruet.

For beskrivelse af revurdering af de tidligere års data henvises til de tidligere rapporter.

Ud af 1.565 dødsfald som følge af drukning i perioden 2001-2014 har det i 151 tilfælde ikke været muligt med rimelig sikkerhed at vurdere, om der er tale om selvmord eller ulykke. Dette betyder, at opgørelser over henholdsvis ulykker og selvmord er forholdsvis sikre, men samtidig også betegner et minimum. I forbindelse med rapporten for 2001-2009 blev druknedødsfald med ubestemt døds måde undersøgt i forhold til øvrige karakteristika med henblik på at vurdere, om der reelt er tale om ulykker eller selvmord. I denne forbindelse blev der set på den druknedes køn, årstiden for drukning og sted for drukningen. Denne analyse gav intet entydigt resultat, men indikerede, at gruppen indeholdt såvel drukneulykker som selvmord.

7.4 Datakvalitet, sammenfatning

For årene 2007-2014 var kun ca. 95-96% af dødsattesterne indsendt. Hvis denne andel også gælder druknedødsfaldene, vil der mangle i alt ca. 35 dødsattester for disse år. Man kan dog frygte, at andelen er større for druknedødsfald på grund af de situationer, hvor liget ikke er fundet eller er skyllet i land i udlandet. De fleste af disse druknedødsfald er formodentlig fundet i forbindelse med gennemgangen af retningsaktioner, badeulykker samt avisclip.

Oplysninger om druknede udlændinge er generelt mangelfulde. Det har kun været muligt at skaffe dødsattester for udlænding i årene 2005-2011, og selv i disse år har de været mangelfulde. Oplysninger om druknede udlændinge er derfor primært baseret på presseclip.

Der kan være fejlkodning af dødsfald, som skyldes drukning, især som senfølge. En analyse af dette baseret på en kobling af Landspatientregisteret med Dødsårsagsregisteret viste dog, at omfanget er relativt begrænset. Der er dog ikke registreret dødsfald som senfølge af drukning de senere år.

Kodningen af døds måden var i visse tilfælde usikker, da der ofte mangler tilstrækkelige oplysninger til at afgøre, om der er tale om en ulykke eller selvmord, især når der ikke er fundet dødsattester. Derfor blev døds måden vurderet efter en række

kriterier, men alligevel må dødsmåden anses for at være usikker i mange tilfælde, og dette gælder i særlig grad dødsfald i 2008.

Der er desuden tilfælde, hvor der er usikkerhed, om døden skyldes drukning eller ildebefindende, f.eks. i forbindelse med hjertetilfælde. Da der kun i få tilfælde er foretaget obduktion, er dødsårsagen ikke altid klar. Også her er der sket en revurdering af, om dødsfaldet skyldtes drukning. I søgningen af dødsattester er der benyttet relevante diagnoser relateret til drukning, men hvis der er angivet uoplyst dødsårsag, indgår dødsattesten ikke i materialet. I disse tilfælde er der benyttet oplysninger fra de øvrige kilder.

7.5 Variable

Datasættet om druknedødsfald i Danmark i perioden 2001-2014 indeholder følgende variable:

- Dødsdato/findedato
- Køn
- Alder
- Døds måde (original samt revurderet)
- Bopælskommune
- Aktivitet forud for hændelsen
- Ulykkessted (tekstvariabel med præcis angivelse)
- Beskrivelse af omstændigheder ved dødsfald
- Andre til stede (ja/nej)
- Genoplivning (ja/nej)
- Ulykkessted (kodet)
- Ulykkesmekanisme (drukning eller nedkøling)
- Redningsvest benyttet
- Alkohol/beruselse (ja/nej)

Aktivitet

Aktivitetskoden beskriver, hvad afdøde beskæftigede sig med, da ulykken skete. Opdelingen i forskellige aktiviteter har taget udgangspunkt i en tidligere analyse af drukneulykker i Danmark 1989-1993 af Jens Steensberg (4). Denne aktivitetskodning er valgt, da den giver et godt indblik i, hvilke forskellige typer af vandrelaterede aktiviteter, der hovedsageligt ses i forbindelse med drukneulykker. Aktivitetskategorierne er samtidig brugbare til at påpege de forskellige forebyggelsesområder, som må medtænkes i en analyse af drukneulykker i Danmark. Spørgsmålet om aktivitet er ikke relevant, når der er tale om selvmord, og variabelen anvendtes derfor alene ved analyse af drukneulykker. Kategorierne er beskrevet i afsnit 4.3.

Stedkoden

Stedkoden har, som aktivitetskoden, sit afsæt i kodningen anvendt af Steensberg (4), da denne opdeling giver det fornødne overblik over, hvor drukning finder sted, og da en sammenligning over tid derved bliver mulig. Dog er kategorierne vandløb samt bro tilføjet for at øge præcisionen af stedangivelse, og fordi begge kategorier indeholder et forholdsmæssigt stort antal druknedødsfald. Stedkoderne er oplistet i tekstboksen i afsnit 4.2.

Stedkoden betegner det sted, afdøde/drukne blev fundet. Eksempel: Hvis en person kæntrer med et skib på havet, angives stedet som 'åbent hav', mens stedkoden angives som 'kyst', hvis vedkommende er gået ud i havet fra stranden. Hvis der er oplysninger om, hvor langt fra kysten afdøde druknede, er der som udgangspunkt valgt en grænse på 200 m – dvs. hvis afdøde er mere end 200 meter ude, kodes det som 'åbent hav', og er stedet under 200 meter fra kysten, kodes det som 'kyst'. Stedkoden 'havn' anvendes, hvis den druknede faldt i vandet fra kajen eller fra et andet sted på havneområdet, herunder et skib i havn. Stedkategorien 'vandløb' dækker over såvel naturlige åer, gravede vandkanaler (herunder kanalerne i det indre København), grøftekanter med vand og lignende. I kategorien 'andet' er bl.a. indeholdt stederne: Is på vand, vand i haver (herunder fiskebassin og lignende), grusgrav, landbrugsareal, mergelgrav, mosehul, våge og vandbrønd m.fl.

Ved visse omstændigheder kan det være svært at afklare ulykkesstedet, f.eks. i de tilfælde, hvor personen findes drivende i vand/ved kyst, og det ikke kan bestemmes, om afdøde f.eks. er faldet overbord fra et skib ude på havet eller er faldet i havnen.

Referencer

1. Møller H, Laursen B, Helweg-Larsen K. Druknedødsfald i Danmark 2001-2010 - og udviklingen 1970-2010 København: Statens Institut for Folkesundhed, SDU, juni 2012
2. Møller H, Laursen B, Helweg-Larsen K. Druknedødsfald i Danmark 2001-2009 – og udviklingen 1970-2009. København: Statens Institut for Folkesundhed, SDU, juni 2011
3. Møller H, Laursen B, Helweg-Larsen K. Druknedødsfald i Danmark 2001-2008 – og udviklingen 1970-2008. København: Statens Institut for Folkesundhed, SDU, maj 2010
4. Steensberg J. Epidemiology of accidental drowning in Denmark 1989-1993. *Accid. Anal. Prev.* 30, 755-762
5. Møller H, Laursen B, Helweg-Larsen K. Druknedødsfald i Danmark 2001-2011 - og udviklingen 1970-2011 København: Statens Institut for Folkesundhed, SDU, juni 2013
6. Møller H, Laursen B. Suicide by drowning. 20th Nordic Research Conference on Safety, Helsingør, Danmark
7. van Beeck EF, Branche CM, Szpilman D, et al: A new definition of drowning: towards documentation and prevention of a global public health problem. *Bull World Health Organ* 83(11):853-856 (2005)

Bilagstabeller

**Tabel B1: Antal druknedødsfald i Danmark i perioden 1970-2014 opdelt på døds-
måde og år. Kun danskere. Kilder: Dødsårsagsregisteret (1970-2000) og Drukne-
registeret (2001-2014, korregeret døds måde)**

	Ulykker	Selv mord	Drab	Ubestemt døds- årsag	I alt
1970	139	61	1	12	213
1971	116	98	0	17	231
1972	127	99	0	12	238
1973	104	112	1	16	233
1974	121	114	0	13	248
1975	114	114	0	19	247
1976	79	86	0	13	178
1977	90	119	2	22	233
1978	77	97	0	10	184
1979	87	118	6	15	226
1980	94	144	3	22	263
1981	136	147	3	21	307
1982	101	123	0	22	246
1983	94	146	1	29	270
1984	67	138	2	17	224
1985	68	118	2	19	207
1986	67	130	1	20	218
1987	84	129	0	21	234
1988	83	127	1	15	226
1989	78	130	1	24	233
1990	72	117	1	22	212
1991	87	105	1	33	226
1992	51	109	0	22	182
1993	65	71	0	22	158
1994	85	68	0	22	175
1995	56	76	0	23	155
1996	48	58	2	23	131
1997	58	68	2	15	143
1998	55	59	0	14	128
1999	69	61	0	5	135
2000	52	46	1	23	122
2001	65	50	0	10	125
2002	58	45	2	7	112
2003	68	39	2	8	117
2004	53	48	0	13	114
2005	63	22	0	9	94
2006	57	52	0	9	118
2007	59	44	0	12	115
2008	44	37	0	15	96
2009	49	36	0	11	96
2010	40	20	0	8	68
2011	37	28	0	7	72
2012	52	31	0	12	95
2013	44	34	0	5	83
2014	49	32	1	7	89
I alt	3.362	3.706	36	716	7.820

Tabel B2: Antal fatale drukneulykker i Danmark i perioden 1970-2014 opdelt på år, køn og alder. Kun danskere. Kilder: Dødsårsagsregisteret (1970-2000) og Druknerregisteret (2001-2014, korregeret døds måde)

	Mænd 0-24	Kvinder 0-24	Mænd 25-64	Kvinder 25-64	Mænd 65+	Kvinder 65+	Ulykker i alt
1970	57	10	57	5	8	2	139
1971	54	9	40	6	6	1	116
1972	47	12	56	6	6	0	127
1973	31	7	50	4	9	3	104
1974	35	9	55	4	13	5	121
1975	38	7	52	6	9	2	114
1976	35	2	37	1	4	0	79
1977	36	4	38	4	8	0	90
1978	16	7	36	4	12	2	77
1979	25	8	44	1	7	2	87
1980	28	10	47	5	2	2	94
1981	36	8	73	6	9	4	136
1982	26	2	49	7	14	3	101
1983	17	2	53	3	15	4	94
1984	18	4	33	1	9	2	67
1985	15	1	40	3	7	2	68
1986	10	2	41	4	10	0	67
1987	16	3	48	3	10	4	84
1988	22	10	37	4	9	1	83
1989	18	2	40	4	8	6	78
1990	16	1	41	3	10	1	72
1991	17	2	49	9	7	3	87
1992	15	4	25	3	3	1	51
1993	13	2	38	4	4	4	65
1994	15	5	37	5	15	8	85
1995	10	1	31	3	10	1	56
1996	11	1	18	7	9	2	48
1997	15	1	27	3	10	2	58
1998	8	1	27	7	10	2	55
1999	7	1	41	3	14	3	69
2000	12	2	28	4	5	1	52
2001	12	2	36	4	10	1	65
2002	8	1	31	4	11	3	58
2003	4	1	34	6	18	5	68
2004	9	5	25	4	7	3	53
2005	7	0	36	7	10	3	63
2006	9	2	33	3	9	1	57
2007	6	0	35	6	9	3	59
2008	9	0	17	4	11	3	44
2009	2	1	31	4	9	2	49
2010	2	1	16	4	14	3	40
2011	4	1	19	3	7	3	37
2012	2	0	36	4	9	1	52
2013	5	1	20	3	11	4	44
2014	1	0	33	2	11	2	49
I alt	799	155	1.690	190	418	110	3.362

Rapporten beskriver omfang og årsager til druknedødsfald i Danmark på baggrund af oplysninger fra dødsattester, Dødsårsagsregisteret, Søsportens Sikkerhedsråd, TrygFondens presseklip og nyhedsmedier m.fl.

Et engelsk resumé er inkluderet.

Rapporten er udarbejdet af Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, på foranledning af TrygFonden.

